

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI ROMA-JATZIITI

Withataantsi

1 ¹Naaka Pablo osankinatzimirori, jompiratani Jesucristo ninatzi, tima iriitaki kaimashiritakinari Notyaantapiroriti, irijatzi owakinari nonkamantantiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa. ²Jiroka Kamiithari Ñaantsi ikajyaakaakiriri Pawa, iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Osankinarintsi Tasorintsitsatsiri, ³ikantakota Itomi Awinkathariti Jesucristo, iintsitapaintsiri itzimaki, icharinitawakari David-ni. ⁴Ikanta jañagai pairani, aripaiti joñaagantaka Itomi Pawa jinatzi, otzimimotziri ishintsinka, tasorintsishiriri jinatzi iijatzi. ⁵Ikamintha Cristo iro jinishironkatantakinari Pawa. Iri owakinari Notyaantapiroritai, nonkamantayitairi pashinijatzi atziri kaari ajyininkata, inkimisantayitaita iriroriiti. ⁶Iijatzi iirokaiti Roma-jatzi ari akaatsitaka ikaimashiritai Jesucristo. ⁷Ikaimashiritaimi pinkitishiritai pikaatzi pinampitawo Roma-ki. Jitakotani Pawa pinayitzi. Onkamintha inishironkawaitaimi Ashitairi Pawa, iijatzi inkimitaimi Awinkathariti Jesucristo, piñaayitiro kamiitha pisaikayiti.

Ikowi Pablo jariityaari Roma-jatzi

⁸Jiroka nitawatyaari nonkanti: Nopaasoonkitziri Pawa, okantakaantziro jantziri Jesucristo. Nopaasoonkitakowintzimi iirokaiti, tima ithonka ikimakoitakimi tsikarikapaini tsika pikantayitanaa pikimisantayitai. ⁹Ari nokantapiintanakitya namanakowintzimi. Iri Pawa yotatsi, nantawaishintsitainiri nokinkithatakotanairo Kamiithari Ñaantsi tsika ikinkithatakota Itomi. ¹⁰Aririka namañaari, nokowakotziri ishinitainaata niyaati pisaikaiyini iirokaiti, iroorika inkowakaakinari naaka. ¹¹Tima nokowapirotaki noñaayitimi. Nokowi nonishironkashiriyitimi onkantya paawiyashiriwaitantyaari. ¹²Ari

onkantya nonthaamintakaantimiri iiroka, piñaakinarika naaka tsika nokanta nawintaashiritakari Cristo. Ari pinthaamintakaina naaka, noñaakimirika iirokaiti tsika pikanta pawintaashiritari.

¹³Iyikiiti, nokowi piyoti, iro noshiritapiintaka niyaati pisaikaiyini noñaantimiri powapiyashiriyitaiya, nokimitaakiri pashinijatziiiti atziri. Iro kantacha, ojiyki otzikapiintakinari. ¹⁴Iro kantacha ontzimatyii niyaatashitiri Grecia-paantiri, kaari Grecia-paantitatsini, yowaitanaatsiri, iijatzi kaari yowaitatsini. ¹⁵Irootaki, nokowantari nokinkithatakotairo iijatzi Kamiithari Ñaantsi janta pinampitawo iirokaiti Roma-jatziiti.

Itasorinka Pawa owawijaakotantatsiri

¹⁶Tii nokaaniwintziro naaka nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi. Tima iro oiyakawori iroomi itasorinka Pawa, iro owawijaakoshiritairini maawoni kimisantaatsini. Nokimitaakiro naakaiti no-Judá-mirinkatzi, naakataki itanakawo nokimisananaki, jimpoitapaaki Grecia-paantiriiti. ¹⁷Tima iro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa tsika ikanta itampatzikashiritakagairi atziriiti. Ari ikantakaanta irirori jawintaashiritaityaari. Tima irootaki josankinaitantakawori, kantatsiri:

Tampatzikashiri jinayitai awintaashiriri, ari jiñiiri jañaantaiyaawo.

Kaaripiroshiriri jinatzi atziriiti

¹⁸Iriima atziriiti kaari tampatzikashiritatsini, thainkatasorintsitatsiri, ikisaniintapirotakiri Pawa, joñaagantakiro iyatsimanka janta inkitiki. Tima jirikaiti kaaripiroshiritapiintatsiri, kimiwaitaka jotzikayitayiiromi tyaaryoori iiro jiyotakoitantawo. ¹⁹Tima jiyotakowitari iriroriiti Pawa. Iri Pawa kantakaawori jiyotakowitantakariri. ²⁰Tima owakiraa jitanakawo Pawa jiwitsikakiro kipatsi, ari jiyotimi atziriiti tzimatsi Pawa, jiñaayitakiro jiwitsikani. Ari onkantya inkinkishiritantyaarimi otzimimotziri Pawa ishintsinka, kañaaniri jinatzi irirori. Tikaatsi otikañaanitachani, inkantawitaiya: “Tii niyotziro”. ²¹Aña jiyotakowitari Pawa, tiimaita impinkathatapiintairi, tii ipaasoonkitapiintairi iijatzi. Apa ikinkishiritakotawo kaaripirotsiri, iro kaari ikinkishiritantanaa kamiitha. ²²Ikantaiyawitani: “Yotaniri ninatzi”, aña masontzishiriri jinayitaki. ²³Iro jowajyaantantawori ipinkathawitari Pawa kañaaniri. Ari jitayitanakawo ipinkathayitziro witsikaantsi jojyakaawo atziri, tsimiri, piratsi, iijatzi ikaatzi kamathayitatsiri kipatsiki.

²⁴Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka. Irootaki jantapiintantawori onkaati inkaaniwintirimi. ²⁵Jowajyaantanakiro ikimisantañaanitziri Pawa tyaaryootatsiri, apa ikimisantanakiro thiiyaantsi. Ipinkathatanakiro jiwitsikaitziri, ojyawaitanakawo iroomi ompirawaityaarinimi. Tiimaita ipinkathatanairi Pawa witsikakirori kitziroini maawoni jiroka, apinkathatapiintziri aakaiti. Ari onkantyaari.

²⁶Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri inintashiwaitari. Irootaki jantantawori okaatzi inkaaniwintirimi. Ari itanakawo opaantawakaawaita kiyopayipaini tsinaniiti. ²⁷Ari ikimitanakari iijatzi kiyopayipaini shirampariiti, ipaantawakaawaitanaka, iro ikowapirotanaki impaantawakaiya ishiramparinkakiini, jantanakiro inkaaniwintirimi. Iriimaitaka owasankitaawaitaincha okantakaantziro ikinakaashiwaitakari.

²⁸Iro opoñaantari ishinitziri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka, iro jantantakawori kaari kamiithatatsini. Tima tii ikinkishiritakotanairi Pawa. ²⁹Iro jantapiintanaki kaari tampatzikatatsini, imayimpiriwaitzi, ipaantawakaawaita, ikowapirowaitziri kiriiki, jantayitziro kamaawoyitatsiri, inintakotantawaitzi, itsitokantawaitzi, imaamanitawakaawaita, jamatawitantawaitzi, ikawiyantawaitzi, ³⁰ikijyimatantawaitzi, ithiiyakotawakaawaita, ikijyimawaitziri Pawa, ikawiyapootantawaitzi, ikantakaapirowaita, iñaapirowaita, jiyotashiwaitawo kaaripirotsiri, ipiyathawaitari ashitariri, ³¹imasontzishiriwaitaki, tii imonkaawainitzi, tii inithaantawaitzi, tii inishironkatantzi. ³²Jiyowitaiyawoni jirikaiti okaatzi ikantakaantziri Pawa, ikantaki: “Ikaatzi matakironi jiroka inkamayitai”. Iro kantacha, iikiro jantapiintatziro, jominthatakaari pashinipaini jimayitiro.

Tampatzika ikanta Pawa aririka jiyakawintanti

2 ¹Kimitaka pikantashiriwaitzi iiroka, “Ontzimatyii jowasankitaitiri jirikaiti ikaariprotaki”. Iiro pikantawaitziro jiroka. Tima aririka piyakawintiri pashini atziri, iirokataka iyakawintainchari. ¿Tiima pantapiintziro iiroka kaaripirori? ²Ayotaiyini tampatzikashiriri jinatzi Pawa aririka jiyakawintanti. Iri owasankitairini ikaatzi antayitakirori jiroka. ³Iirokaiti patzirinkakiini, pikantapiintaiyini, “Ontzimatyii jowasankitaitiri jirikaiti ikaariprotaki”, ¿Piñaajaantakima iiro jowasankitaimi iiroka Pawa? ⁴¿Pimanintatziirima nishironkapirowaitakimiri, oyaakoniintzimiri, amatsinkawintzimiri iijatzi? ¿Tiima piyotakotziro iro jamatsinkawintantakimiri jowajyaantakaantimirori piyaaripironka? ⁵Iiromi powajyaantairo piyaaripironka, ari piñiromi patsipitaiyaawo iyatsimanka Pawa. Tima paata, aririka joñaagantapaititairo iyatsimanka, jaminakoyitairo maawoni, tampatzika inkantya jowasankitaantayitai. ⁶Onkimiwaityaawo impinayitairimi apaanipaini okaatzi jantakiri. ⁷Iri Pawa añaakaayitairini ikaatzi kamaitanakawori kamiithari, irootaki jiñaampiyantakawori jowaniinkawo, jiñaampiyakawo ipinkathaitairi, jiñaampiyakawo inkantaitatyaani jañaayitai. ⁸Iro kantacha, katsimaki inkantaiya Pawa jowasankitaayitairi ikaatzi kamaitapiintanakawori inintashiwaitari, piyathawaitakariri, imanintawaitakiro

tyaaryootatsiri. ⁹Inkimaatsiwaitaiya, jowashiripirowaitaiya maawoni kamaitapiintakawori kaaripirori. Iriira itanatyaaawoni nojyininkapaini Judá-mirinka, impoña jimpoitapaaki Grecia-paantiri. ¹⁰Iriima kamaitapiintakawori kamiithari, ari jowaniinkataiya, impinkathaitairi, kamiitha isaikayitai. Iriira itanatyaaawoni nojyininkapaini Judá-mirinka, impoña jimpoitapaaki Grecia-paantiri. ¹¹Tima tikaatsi atziri jimaakitiri Pawa.

¹²maawoni kaari kimakotironi Ikantakaantaitani, ompiyakaashitaiyaari iyaaripironka, tima iiro jaminakoitairi imonkaatakirorika Ikantakaantaitani. Iriima ikaatzi kimakowitakawori, ari jaminakoitairi imonkaatakirorika. ¹³Tima kaari tampatzikashiritzimotirini Pawa ikaatzi kimakowitakawori Ikantakaantaitani, aña iri tampatzikashiritzimotakiriri Pawa monkaayitakirori. ¹⁴Jirikaiti kaari nojyininkayita, kaari kimakowityaaawoni Ikantakaantani Moisés-ni, kaari ñaawityaaawoni tsika osankinata, jimonkaaminthawaitashitakawo. Okimiwaitakawo ontzimaatyimi pashini ikantakaantaitani jashitaiyaarimi iriroriiti. ¹⁵Okimiwaitakawo jiroka Ikantakaantaitani osankinashiritantyaarimi, tima jiyotziro oita jantiri. Aririka jimonkaatairo, kimoshiri inkantya. Irorika jimonkaayitziro, okimiwaitakawo apaniroinimi jiyakawintawaitaka, tima jiyotakiro ikaaripirowaitaki. ¹⁶Irootaki jantaitiri paata aririka inkantairi Pawa jirika Jesucristo: “Paminakotairo maawoni jantakiri jimananikiini atziriiti”. Irootaki nokantapiintakiri nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi.

Judá-mirinkaiti ipoña Ikantakaantaitani

¹⁷Iroñaaka nonkantayitimi iirokaiti Judá-mirinka nojyininkatari. Kimitaka pikantaiyakini iirokaiti: “Aña niyotakotaitziro naaka Ikantakaantaitani. Niyotziri Pawa. ¹⁸Niyotziro okaatzi ikowiri. Niyotziro tampatzikatatsiri, tima jiyotaakinawo Ikantakaantaitani. ¹⁹Ari onkantaki niyotairi kaari yotironi, kimitakariri amajyookitachari, nonkimitakaantiro nonkitiijyiinkatakotairimi saikatsiri otsinirikitzi. ²⁰Ari niyotaayitairi masontzishiriri. Kantatsi niyotairi kaari yowaitatsini, kimiwaitariri iinchaaniki. Tima otzimimotana naaka Ikantakaantaitani. Irootaki matzirori iyotanipirotaakaantzi”. ²¹Aririka okantaka piñaawaitakiri piyotaayitiri pashini, ¿lyomachiitakimima iiroka? Tima pikantapiintzi iiroka: “Iiro pikoshitzi”. ¿Tiima pikoshinitzi iiroka? ²²Pikantapiintzi: “Iiro pimayimpiritzi”. ¿Tiima pimayimpiritzi iiroka? Pikantapiintzi: “Iiro pipinkathatziri oiyakaawontsi”. ¿Tiima pikoshitanitziro iiroka tasorintsitsitsiri? ²³Pikantakaapirowaitaka iiroka piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Tiima pipiyathawaitawo iiroka, pithainkakiri Pawa? ²⁴Tima ari okanta josankinaitakiro, kantatsiri:

Iirokaiti kantakaantakirori, iro ithainkatasorintsitantakari
pashinijatzi atziri ipairyaaminthawaitashitakari Pawa.

²⁵ Ikaatzi monkaatzirori Ikantakaantaitani, kamiithawitaka
itomishitaanita, tima irootaki oiyakaawintacha jashitari Pawa. Iro
kantacha tiirika jothotyiro jimonkaatiro maawoni Ikantakaantaitani,
aminaashiwaitaka itomishitaanita. ²⁶ Iriima pashinijatzi kaari ajyininkata,
kaari totamishitaanitachani, aririka jimonkaaminthataashityaawo
Ikantakaantaitani, iriitaki kimipirowaitakariri totamishitaaniri,
tima jashipirotaari Pawa. ²⁷ Jirikaiti kaari totamishitaaniri
monkaaminthataashitawori Ikantakaantaitani, iri aminakotaimini iirokaiti
paata tyaaryoorika pimonkaatziro piyotakotziri, pipiyathatakaworika,
iri iyakawintimini, jowasankitagaitimi, okantawitaka totamishitaaniri
pinawitaka iirokaiti. ²⁸ Tsika akantayita koñaawoini awathaki, tiira
iro jiiitaitantairi “Judá-mirinka”. Ari okimitari atominthawaitashitaka
awathaki, tiira iro jiiitaitantairi “totamishitaari”. ²⁹ Aña opoñaantari a-Judá-
mirinkatzi iro kantakaantzirori tsika akantashiriyita. Ari okimitsitari
iijatzi añaantakawori atomishitaa, iro kantakaantakirori oshiritakari. Tii
iro amonkaatashitantaawori osankinatachari, inthaamintawintantairi
ajyininkapaini, aña oshiritakagaari Pawa, ari inthaamintawintai irirori.

3 ¹ Kimitaka pikantaki iirokaiti: “¿Tikaatsima opantaini a-Judá-
mirinkatzi? ¿Litama atomishitaaritantari?” ² Nokantzi naaka: “Ojyiki
opantairi aakaiti. Jiroka itanakawori, iriira achariniiti aaka itakawori
jiñaanatakiri Pawa. ³ Tzimatsi achariniiti kaari oisokirotyaarini Pawa,
¿Irooma ompoñaantyaari Pawa jowajyaantiro joisokiroyitanta? ⁴ Tii ari
onkantya. Okantawitaka ithiiyaniwitaka maawoni atziriiti, tii ithiiyanita
Pawa irirori. Ari okantzi josankinaitakiri, kantatsiri:

Ari pikantatya iiroka, tampatzikañaaniri pinatzi,
Iirokami jaminakoitaimi, ari panaakotantakimi”.

⁵ Tima antapiintzirowa kaaripironkantsi, oñaagantziro tampatzikashiriri
jinatzi Pawa. Kimiwaitaka ari ankantakimi: “Iro noyaaripiroshirinka
oñaagantzirori owanaa ikamiithapirotzi Pawa, ¿litama
jowasankitaawintantinawori okaatzi oñaagantzirori ikamiithapirotzi
irirori? Kaarira tampatzikashiriri”. (Ari okanta akinkishiriwaitari aakaiti
atzirinkakiini.) ⁶ Tii ari onkantzimaitya. Kaarimi tampatzikashiriri Pawa,
iirotya jaminakotairimi isaawijatziiti, jowasankitaawaitairi. ⁷ Kimitaka
ankantimi iijatzi: “¿Litama jowasankitaantyaanari Pawa nothiiyaka, tima
nothiiyapiintaka iro kantakaantakirori jiñaapinkathaitantariri Pawa tii
ithiiyanita irirori?” ⁸ Kimitaka ankantimi iijatzi: “¿Thami ankaaripiroti!
tima iro oñaagantironi kamiithari”. (Irojatzi jiyakowintaitakinari
naaka nokinkithatakotakiro kimitakawori jiroka, imapirotatya.)
Iro kantzimaitacha irootaki kamiithatatsi jowasankitaitiri ikaatzi
ñaawaitzirori jiroka.

Tikaatsi tampatzikashiriri

⁹ ¿Irooma kantakotacha jaka, a-Judá-mirinkatzi tii opantapirotai aakaiti? ¿Iroma okantzi anaakoyitairi pashinijatzi? Iiro okantzi, tima aritaki nokantsitaka maawoni akaataiyakini, kimiwaitakimi ompiyakaashiwaitaimi ayaaripironka, okantawitaka a-Judá-mirinkatzi iijatzi kaari Judá-mirinkatatsini. ¹⁰Tima aritaki osankinatakotaka, kantatsiri:

Tikaatsi tampatzikashiriri, tii itzimaajaitzi apaani.

¹¹ Tii itzimi kimathawaitaniri.

Tikaatsi oshiritaiyaarini Pawa jiyotakotairi.

¹² Ithonka ipiyashiritaiyakani, tii opantaari.

Tii itzimi iitya mataironi inkamiithashiriti.

Tii itzimaajaitzi apaani.

¹³ Kaaripiroñaaniwaitaki, okimiwaitakawo ithano iroomi omoona ikitaitantariri kaminkari.

Amininitaka ithiyya,

Kipiyapaantiwaitaki jojyakari ikanta maanki.

¹⁴ Tima ikijyimawaitantapiintaki, ikawiyantayitzi.

¹⁵ Amikiitaka jiyaayitzi jowamaanti, ikowi inkapathainkatakaanti.

¹⁶ Ipampithawookitapiintakiro ikinaitzi japirotantaitzi, ikowi inkimaatsitakaantawaitya.

¹⁷ Tii ipampithawookitapiintairo jatachari isaikaitai kamiitha.

¹⁸ Tii ipinkathaakitairi Pawa.

¹⁹ Ayotzimaita jiyakawintairi Pawa maawoni pankinawaitakawori jimonkaatairomi Ikantakaantaitani. Iiro okantai jotikañaanitaiya inkanti: “Tiitya nomaakiwaitziro”. ²⁰Tima tikaatsi matakironi jimonkaatiro Ikantakaantaitani, ari onkantya inkantantyaariri Pawa: “Tampatzikashiri ninatzi”. Aña aririka ayotakopirotanairo Ikantakaantaitani, ari ayopirotziri owanaa akaariprotaki.

Pawa otampatzikashiritairi, aririka awintaashiritanaiyaari

²¹ Iro kantzimaitacha, owakiraa joñaagairo Pawa tsika okanta antampatzikashiritantaiyaari. Tii ojoyawo pairani, apankinawaitashitawo Ikantakaantaitani antampatzikashiritantaiyaawomi. Irootaki josankinatakotakiri Kamantantaniriiti, irojatzii josankinatakotaitakiri Ikantakaantaitaniki. ²²Iriira Pawa otampatzikashiritaini, aririka awintaashiritanaiyaari Jesucristo, ankimisantanaari irirori. Tii anashitaiya tsika ikantayita pashiniiti, ²³maawoni akaaripiroshiritaki. Irootaki iiro okantanta añaayitairo jowaniinkawo Pawa. ²⁴Iro kantzimaitacha, Pawa, jotampatzikashiritai, inishironkapirotanta irirori jotyaantairi Cristo Jesús ipinawintai aakaiti. ²⁵Irootaki

jotyaantantakariri Pawa inkapathainkawintai Cristo jowamaitakiri, ari jotsimaryaagari Pawa awintaashiritaiyaaririka Cristo. Iro jimatantakawori Pawa jiroka, jiñaantaityaariri ikantaitani itampatzikashiritzi irirori. Pairani Pawa owanaa ikisashiwitakawo iyaaripironka atziriiti, amawi ikantapiintakiro. ²⁶Irooma iroñaaka, okimiwaitaawo jojyipithatakairomi ayaaripironka, jotampatzikashiritai. Tampatzikashiri ikanta irirori, itampatzikashiritakairi iijatzi awintaashiritanaariri Jesús.

²⁷¿Tzimatsima ankantakaapirowintaiyaari? Tikaatsi. ¿Iitakama? ¿Irooma kantakaantawori tii itzimi iita monkaataironi Ikantakaantaitani? Kaari, aña iro kantakaantzirori awintaashirinka. ²⁸Iiro okantzi inkantakaapirowaitya tampatzikashiriri, tima tii ikitsirinkiro jimonkaataironi Ikantakaantaitani. Apa jimatairo jawintaashiritaari Cristo. ²⁹¿Apaanima aakaiti a-Judá-mirinkatzi jantzimotairo Pawa? Tii. Ari akaatairi kaari ajyininkayita, jantzimotairo maawoni. ³⁰Apaani ikanta Pawa. Tsika ikantakaayitai aakaiti jotampatzikashiritai, ari inkimitagairi iijatzi kaari totamishitaaritachani. ³¹¿Nomanintatziroma naaka Ikantakaantaitani nokinkithatakotakiro awintaashirinkantsi? ¡Tii ari onkanya! Aña kamiithatsitacha jiroka.

Jojyakaawintantzi Abraham

4 ¹Thami oshiritakotyaari Abraham-ni acharinitanakari. ¿Tsikama ikantaitakirika irirori itampatzikashiritantaari? ²Iroomi ipankinatani Abraham-ni tampatzikashiritakagairinimi, aritaki inkantakaapirowaitatyaami irirori. Iiro ikantakaapirowintaarimi Pawa. ³Jiroka okantziri Osankinarintsipirori:

Jawintaakari Pawa jirika Abraham, irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani.

⁴Thami ojyakaawintawakiro: Aririka jantawaiti atziri, ipinaitziri. Tii inishironkatashitaitari, aña ipinaitatziiri jiriwitaitakiri jantawaitaki.

⁵Iriima atziri kaari antawaitatsini, jiñiirorika impinatashitaityaari, inishironkaitatziiri jirika. Ari ikantsitari atziri thainkatasorintsiwaitatsiri pairani, jawintaashiritaari Pawa, aritaki jotampatzikashiritairi. Ari inishironkatairi jawintaashiritaari, tii ipankinawaitawo jimatantaawori.

⁶Iijatzi David-ni ikinkithatakotsitakawo inkimoshiritakagairi Pawa itampatzikashiritani, kaari ñagaironi iñaashintsiwintaiyaawo, ikantaki:

⁷Kimoshiri inkantaiya atziri ipiyakoitairi ikaaripiwitaka, Okimiwaitaawo jimanakoitaatyiinirimi iyaaripironka.

⁸Kimoshiri inkantaiya atziri, ipiyakopirotainiri Pawa iyaaripironka.

⁹Jirikaiti kimoshiritaatsini, ¿Apama aakaiti jiitaitai “totamishitaari?” Kimitaka tii, ari jojyayitai kaari totamishitaachani. Pinkinkishiritiro akantakiri:

Jawintaanaka Abraham, irootaki ikimitakaantaitaariri
tampatzikashiritaniri.

¹⁰ ¿Tsikapaitima Pawa ikimitakaantaari Abraham-ni itampatzikashiritani?
¿Aripaitima jimatakiro itomishitaaritaki? ¡Tiira! ¹¹ Iro jimpoitai
Abraham-ni itomishitaarítá. Jiroka totamishitaaritaantsi aririka
omatatakotanaki iro jiyoitantari jawintaari Pawa. Iriima Abraham-
ni jawintaitsitakari kitziroini Pawa, ari jotampatzikashiritaitakiri
tikiraamintha itomishitaanita. Ari ikantaka Abraham-ni jitantakawori
itampatzikashiritakaitziri. Irootaki ikimitakaantaitakariri iriitakimi
charinityaarimi maawoni tampatzikashiririiti, tii okowaajaita
intomishitaaritai. ¹² Imapirowitatyá aakaiti jiiitayiiitai “totamishitaari”
aakataki icharinipirotoni Abraham-ni, akaatziri iijatzí atomishitaaritai.
Tiimaita ankimitakotyaaari ikanta irirori itomishitaarita, añá
awintaashiritanaari Pawa, ikimitaakiro irirori Abraham-ni,
jawintaashiritsitakari kitziroini tikiraamintha itomishitaarita.

Iro awintaashirinka añáantaiaawori ikajyaakaakairi

¹³ Tima ikajyaakaitsitakanari Pawa jirika Abraham-ni itsipataakiri
charinityaarini, ikajyaakaakiniri kitziroini tikiraamintha osankinata
Ikantakaantaitani. Apa jawintaashiritanaka Abraham-ni. ¹⁴ Tima inkaati
ñáayitaironi ikajyaakaani Pawa, kaarira jirikaiti pankinawaitashitawori
Ikantakaantaitani. Arimi onkantaayami, aminaashiwaitayami
awintaashiritari Pawa, tii opantawo ikajyaakaakairi. ¹⁵ Iitarika
pankinawaitawori Ikantakaantaitani, apa jowatsimairi Pawa iiro
ikitsirinkiro. Iiromi otzimaki Ikantakaantaitani, iiro otzimimi iijatzí
ikinakaashiitani.

¹⁶ Iitarika ñáayitaironi ikajyaakaani Pawa, iriitaki awintaashiritaariri
inishironkapirotani irirori. Ari jiñáayitairo maawoni ichariniyitaari,
tii apa añáayitairo aakaiti Judá-mirinka, jashitakaitakari kitziroini
Ikantakaantaitani, añá maawoni awintaashirityaarini Pawa, ojoykotaariri
Abraham-ni. Ari ojoyawo incharinitaimi Abraham-ni maawoni aakaiti.
¹⁷ Irootaki josankinaitantakawori, kantatsiri:

Aritaki nojyiñagaimiri chariniyitimini, iiro okantaajaitzi
ijyininkamirinkatawakaiya.

Iro jiroka ikajyaakaani Pawa. Irootaki jawintaashiritantanakariri
Abraham-ni. Imapirotatyá jimonkaatairo Pawa jiroka, tima
kantatsi jañaakaayitairi kamayitatsiri, irijatzí witsikairori kaari
tzimawitachani pairani. ¹⁸ Jiroka ikantakiriri Abraham-ni: “Aritaki
nojyiñagaimiri charinitimini”. Iro ikimisantantakariri Abraham-
ni, owanaa opomirintsitzimowitakari inkimisantantayaariri.
¹⁹ Tii jowajyaantapaintziro kapichiini jawintaashiritanaka.
Iikiro joshiritakopiintanakityaawo jiroka, ikantzi: “¿Tsikama

onkantyaaka jiroka? Aña tzimataiki naaka 100 nosarintsiti. Irootaintsi nonkami. Jiroka noina Sara, tii owaiyantantitzi”.

²⁰Ari okanta ikinkishiriwaitaka, tii ikisoshiriwintziro okaatzi ikajyaakaakiniriri Pawa, tii okantzimoniintawaitari jawintaakari. Iikiro jimapirotanakitziro jawintaashiritanakari, ari ikantapiintanaatya ithaamintapiintanakari. ²¹Jiyotaki Abraham-ni ari jimatakiro Pawa okaatzi ikajyaakaakiniriri. ²²Irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani. ²³Josankinatakaantakiro Pawa tsika okantakota jiroka. Tii josankinaminthatakaantashitawo ampinkathatantyaariri Abraham-ni. ²⁴Iro josankinatakaantantakawori onkantya ayotantaiyaari inkimitakaantai itampatzikashiritani iijatzi aakaiti, aririka awintaashiritanaiyaari añaakagairiri Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka. ²⁵Tima iri Cristo kamawintairi aakaiti, okantakaantziro akaaripirowaitaki. Irijatzi Cristo añaagaatsi okanta itampatzikashiritakaa ntairi.

Opoñaantari itampatzikashiritakai

5 ¹Jiroka okantakari. Iro awintaashirinka tampatzikashiritakairi. Irootaki aripirotantaariri Pawa. Iriitaki Jesucristo matakagaironi jiroka. ²Tima awintaashiritaari Jesucristo, jiyotakaayitairo inishironkatani Pawa anayitai. Kimoshiri akantayitaa añaayitairo paata jowaniinkawo Pawa. ³Iro kantzimaitacha tii apa ankimoshiriwintziro jiroka, aña ankimoshiriwintsityaawo iijatzi awijyimotainiri. Tima ayotaiyini aririka añaayitiro ankimaatsiwaitya, iro ompoñaantyaari ankamaitanitya. ⁴Aririka ankamaitapiintanaty, ari aawiyashiritanitai. Aririka aawiyashiritapiintanaki, ari añaayitakiro awintaapirotanaiyaari oyaakoniintani. ⁵Iiro jaminaakaashitai oyaakoniintani. Tima aritaki añaayitakiro jitakopirotakai Pawa, jotyaantakairi Itasorinka okimiwaitakawo isakopirotatyiinirimi.

⁶Okanta ikowapaititaki Pawa, aripaiti ikamawintayitakai Cristo, okantawitaka athainkatasorintsiwitaka, tii aawiyawainitzi. ⁷Tikaatsi matapiintaironi inkamawintiri pashini atziri. Tzimimaitaka kamawintirini atziri kamiithashiriri. ⁸Iro kantzimaitacha aakaiti kaaripiroshiriri anawitaka, ikamawintakai Cristo. Owanaa jitakopirotakai Pawa, jotyaantakiri Cristo inkamawintai. ⁹Jotyaantakiri Cristo inkapathainkawintai onkantya jotampatzikashiritantairi. Ari jimatakiro jiroka iiniro akaaripiroshiriwaitzi, ¿Kamiithatsima anthaawantawaityaari japiroitai jotampatzikashiritai? ¹⁰Tima pairani iiniro akisaniintawaitziri Pawa, jotyaantakainiri Itomi inkamawintai, ari okanta aripirotantaariri. Ari okanta iijatzi ayopirotantaari aritaki awijakoshiritai, tima jañaawintai Cristo. ¹¹Ari ikimoshiritakaapirowaitai Pawa, tima iri Awinkathariti Jesucristo aripirotakagairiri.

Adán ipoña Cristo

¹² Apaanimachiini ikantaka pairani shirampari kantakaantanakirori ikaaripirotaiki. Iro owasankitaantsi jiñaaki, ikaamaniyitai. Iro antitanaincha maawoni ikaatzi charinitanaariri, ikaaripirotanaki maawoni isaawijatziti, ikaamaniyitanaki. ¹³ Iro awijaintsiri tikiraamintha josankinaitziro Ikantakaantaitani. Tima jirikaiti añaaayitaintsiri pairani tikiraamintha josankinaitziro Ikantakaantaitani, inashitaiya jiyakawintaitiriri. Iriima jirikaiti impoiyitaatsiri itzimayitai piyathatakawori Ikantakaantaitani inashitaiya iijatzi jiyakawintaitiri. ¹⁴ Ikamaki Adán, ikamitaka iijatzi charinitanakariri irirori okantawitaka inashitaka iyaaripironka. Iro jatakotanaintsi irojatzi itzimantakariri pairani Moisés-ni. Iriira Adán ojyakaawintakariri pashini shirampari pokaintsiri, ¹⁵ iriitakira Jesucristo jirika. Jiroka okanta joyyakaawintaitakiri: Atzirimachiini jinaki Adán, ikaaripirowaitaki, iriitaki kantakaantakawori ikamayitantakariri ojyiki atziririiti. Ari ikimitsitakariri Jesucristo, atziri jinaki irirori, ikamawintantaki, iri kantakaantakirori jañaashiritantaari ojyiki pashini atziririiti, ikantakaantakiro Pawa inishironkatantzi. ¹⁶ Iro kantacha Pawa jinashitakawo inishironkatantzi irirori, tii joyyakotari itanakawori ikaaripirowaitzi. Tima iyaaripironka apaani atziri, irootaki kantakaantakirori jowasankitaitantariri ojyiki atziririiti. Irooma inishironka Pawa irootaki kantakaantakirori jotampatzikashiritantaari ojyiki kaaripirowaiwitachari. ¹⁷ Tima ikaaripirotaiki pairani Adán, kimiwaitanaka atziritanakityiimi “Kaamanitaantsi” iro ompirawaityaarinimi atziririiti. Irooma inishironkatani Jesucristo, okimiwaitanakawo atziritanakityiimi “Añaamintotsi”, iro ompiratanatyaarinimi tampatzikashiriiti.

¹⁸ Jiroka okaatzi joyyakaawintakoitziri: Apaani shirampari kaaripirotaintsiri, iri kantakaantakirori jowasankitaantaitakariri ojyiki atziririiti. Iriima pashini kamiithashiriri shirampari, iri kantakaantakirori jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziririiti, jañaashiriyitai. ¹⁹ Apaani atziri piyathari, iri kantakaantakirori ikaaripiroshiritantakariri ojyiki atziririiti. Iriima pashini atziri kimisantaniri, iri kantakaantakirori itampatzikashiritantaari ojyiki atziririiti. ²⁰ Iro opoñaantari josankinatakaantaitziro Ikantakaantaitani, jiyotantaiyaari atziririiti kaaripiro jinayitzi. Okantawitaka antawoiti ipiyathawitaka, antawoiti inishironkatairi Pawa. ²¹ Pairani kimiwaitaka atziritatyiimi “Kaaripironkantsi”, iro ompirawaitatyaarinimi atziririiti, irojatzi owamaantakariri. Iro kantacha kimiwaitaka atziritatyiimi “Nishironkataantsi”, iro pinkathariwintantaatsinimi. Tima aritaki inishironkayitai Awinkathariti Jesucristo, itampatzikashiritakaayitai ankantaitatyaani añaaayitai.

Ikamapithaitakiro kaaripironkantsi

6 ¹¿Kamiithatatsima ankanti: Thami ankaaripirowaiti inishironkapirotantairi Pawa? ²¡Tii ari onkantya! Aña okimiwaitanaawo ankamapithatatyiiromi ayaaripironka. ¿Kantatsima kaminkari inkaaripiroti iyaamaninkakiini? ³Aamaashitya pipiyakotakiro iirokaiti owiinkaawintakari Cristo Jesús, akimitakowaitaari tsika ikanta jowamaitakiri irirori. ⁴Iro oiyakaawintacha ankamayitaimi koñaawoini tsika akantawita pairani. Ikitaitakai. Ipoñaashitaka apiriintaa iijatzi, akimitakotaari Cristo. Tima jowaniinkawo Pawa owiriintairiri Cristo, ari okanta ikimitakaantairi aakaiti owakiraarimi atziri añaayitaimi.

⁵Tima oiyakotaari irirori, kimiwaitaka ankamayitaimi, aritaki iijatzi ampiriintayitai ikimitaakiro irirori. ⁶Kimiwaitaka koñaawoini tsika akantayita pairani, ari intsipataitakairimi Cristo impaikakoitaimi. Ari okanta akamapithatantakawori akaaripirowaitaki. Irootaki kaari oiyantaari ompirayitari “Kaaripironkantsi”. ⁷Tima apaani kaminkari tikaatsi jantayitai iyaamaninkakiini, tii ikaaripirotai. ⁸Tima ari atsipataari Cristo jowamaayitai, awintaashiri antsipataiyaari jañaashiritai iijatzi. ⁹Tima ayotaiyaini iiro japiitairo Cristo inkamawintantai. Apawojatzi okanta ikamaki, añaagai. Okimiwaitaawo tii ompirawaitaari “Kaamanitaantsi”. ¹⁰Apawojatzi ikamawintakiri kaaripiroshiririiti. Irooma iroñaaka jañaawintairi Pawa. ¹¹Ari pinkimitaiyaari iirokaiti, pinkimitakaantaiya pinkamapithatatyiiromi piyaaripironka, iri Cristo Jesús kantakaantakirori pañaawintantaariri Pawa.

¹²Irootaki, iiro pishinitanta ompiyakaashiwaitaimi piyaaripironka. Poitsinampairo pikowashitziri. ¹³Kimitawaitakimi pinkamakityiimi, piriintaimi iijatzi, pinkimitakaantiro aritakimi jatakimi Pawaki, pinkantapairimi: “Jiroka nowatha, nantantapiintaawori kamiithatatsiri”. Aritapaaki pikimitakaantawo piwatha iro pinkaaripirowaitantapiintya. ¹⁴Aritapaaki pikimitakaantawo “Kaaripironkantsi” atzirityiimi, irootaki ompirawaitimini. Tii pañiimotairo Ikantakaantaitani, aña iro pañiimotai nishironkataantsi.

Ompirataari tampatzikashiritaantsi

¹⁵¿Kamiithatatsima ankantayiti iroñaaka: “Thami ankaaripiroshiriti, iiro añaamotantaawo Ikantakaantaitani, iro añaamotai nishironkataantsi?” ¡Tii ari onkantya! ¹⁶¿Tiima piyotzi aririka jompirataitimi, ontzimatyii pinkimisantapiintiri ompiratzimiri? Pikimitakaantakiro atzirityiimi piyaaripironka, iro ompirawaitimini. Aririka pikantaka kamashiritakimi. Irooma pinkimitakaantanairo iri Pawa pinkimisantapiintai, aritaki pintampatzikashiritai. ¹⁷Pairani pikimitakaantakawo iroomi

“Piyaaripironka” ompirawaitakimini. Irooma iroñaaka poisokirotaawo pikimisantanairo jiyotaitakimiri. ¹⁸Tii ompirataimi “Piyaaripironka”, aña “Tampatzikashirinkantsi” ompirataimiri. ¹⁹Nojyakaawintatziimiro tsika okanta ayotakotapiintziro aririka jompiraitai, ari onkantya ankimathatantyaawori okaatzi kompitizimowaitairi aakaiti. Tima pairani pikimitakaantawaitakawo atziritatyiimi “Kamaawotatsiri” iro ompirawaitakimini, ari okimitaakimiri iijatzi “Piyathataantsi”, tima ojyiki pipiyathatapiintaka. Irooma iroñaaka ompirataimi “Tampatzikashiritaantsi”, ari onkantya piñaantaiyaawori pinkitishiritai.

²⁰Iiniro ompiratziimi “Kamaawotatsiri”, pisaikaminthawaitashitaka, tikaatsi shintsiwintimini pintampatzikashiriti. ²¹Iro kantacha piyotai tikaatsi opantawo jiroka. Aña iro kamiithatatsi pinkaaniwintakotairo tsika pikantawita pairani. Piyotai iijatzi iitarika antayitzirori jirokapaini aritaki inkamashiriyitai. ²²Tiira okimitakaantaimi iirokami ompiratani “Piyaaripironka”. Aña iri Pawa ompirataimiri. Irootaki kamiithatizimotaimiri. Tima pimatairo pinkitishiritai, ari pinkantaitaatyiro pañaanitai. ²³Jiroka “Kaamanitaantsi” iro kimiwaitakawori impinaaitirimi antawaitapiintakironi kaaripirotatsiri, kimitawaitaka iriimi ompiratani. Irooma “Kañaanitaantsi” iro kimiwaitakawori inishironkatani Pawa ipashitaariri ikaatzi tsipashiritaariri Jesucristo, Awinkathariti.

Jojyakaawintaitziro aawakaantsi

7 ¹Iyikiiti, iirokaiti noñaanatzí pikaatzi piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Tiima piyotaiyini aririka inkami atziri, ikamapithatakiro Ikantakaantaitani? ²Ikimiwaitakawo tsinani tzimatsiri oimi. Iinta jañiimotziro oimi, ontzimatyii ontsipatapiintyaari. Irooma aririka inkamapithatakiro, aripaiti osaikashiwaitaiya. ³Irooma oñaaki pashini shirampari iinta jañiimotziro oimi, omayimpirotaki. Irooma inkamakirika, ari osaikashiwaitaari, kantatsi oimintaiya pashini, iiro ikimitakaantaitawo mayimpiro.

⁴Iyikiiti, okaatzi ojyakaawintachari jaka kimiwaitaka atziritakityiimi “Ikantakaantaitani”, iro piimintyaarimi pairani. Aritaki pikamapithatakiro jiroka, pitsipataari Cristo jowamaitakiri pairani. Okimiwaitaawo saikashiwaitaimi iroñaaka piimintaari pashini, jañaakaitairi pairani. Iro pantawaitantaanariri iirokaiti Pawa. ⁵Tikira añiuro ojyakaawintainchari “Kaamanitaantsi”, owanaa apiyathatakawo Ikantakaantaitani, amatapiintakiro kamaawotatsiri. Irootaki owamaashiritakairi. ⁶Okimiwaitaawo iroñaaka akamapithatairo, asaikashiwaitaa. Añagairi owakiraari, iriitaki Tasorintsinkantsi, kantakaawori antawaitantaanariri Pawa. Tii okimitaawo pairani, apankinawaitawo amonkaatiro pajjatori josankinaitakiri.

Kaaripironkantsi saikashiritantatsiri

⁷ ¿Kamiithatatsima ankanti: “Tii opantawo Ikantakaantaitani?”
 ¡Tii! Aña irootaki yotakaanawori nokaaripirotopiintzi. Tima jiroka
 Ikantakaantaitani, kantatsiri:

Iro pinintakotantawaitzi.

Iro kantzimaitacha iromi niyotakotairomi jiroka, iirotya niyotaaajaitzimi
 tzimataitatsi nokinakaashitakari nonintakowaitantapiintaki. ⁸ Irooma
 niyotakotairo jiroka Ikantakaantaitani, tii okantai namawiwainitai,
 owanaa nonintakowaitantapiintaki. Iiromi niyotakotairomi jiroka
 ikantakaantaitani, iirotyaami okaaripirowaitzimi nantayitziri.
⁹ Pairani tii niyowita kaaripirori ninatzi aririka nonintakowaitanti
 nokinkishiritaniki. Nosaikashiwaitapiinta, tikaatsi shintsiwintinani.
 Irooma niyotakotairo Ikantakaantaitani, ari niyotanaki
 nokaaripirowaitaki. Niyotanai iijatzi aritaki nonkamashiritai. ¹⁰ Irootaki
 owamaashiritanari jiroka ikantakaantaitani. Aña irootawitaka
 Ikantakaantaitani, inkañaanitantaitaayarimi. ¹¹ Nokimitakaantakiro naaka
 atzirityiimi “noyaaripironka”, iro amashiwaitakinari niyotakotairo
 Ikantakaantaitani. Amatawiwaitakina, irojatzi owamaantakinari. ¹² Iro
 kantzimaitachari jiroka Ikantakaantaitani tasorintsi inatzi, tampatzika
 inatzi, kamiithari.

¹³ ¿Irooma owamiithanka, kantakaawori nonkamantaiyaari?
 ¡Tii ari onkantya! Kaari Ikantakaantaitani owamainani, aña
 noyaaripironka owamainani. Apa iyotakaakinawo noyaaripironka
 jiroka Ikantakaantaitani. ¹⁴ Ayotai iro ashiri okinkithatakotzi
 Ikantakaantaitani. Okimiwaitaawo impimantaitiromi awatha
 jompirawaitaitaawo, iroomi “Kaaripironkantsi” kimitaiyaawoni
 ompiratantaniri. ¹⁵ Iro kaari niyotanta iita nokaaripiroshiritantari.
 Tii naaka kowaminthawaitashitachani. Owatsimaashiriwaitina. ¹⁶ Tii
 inimowaitaajaitina okaatzi nimatapiintakiri, ari niyotziri kamiithari
 inatzi Ikantakaantaitani. ¹⁷ Irootaki okimitantakawori tii naaka
 antashiwaitaawoni, aña “Kaaripironkantsi” inatzi otzirintakinari,
 iro shintsiwintanari nimatantawori. ¹⁸ Okantawitaka nokowi nantiro
 kamiithari, tii nimatziro. Okimiwaitakawo irootakimi nowatha kaari
 kamiithatatsini. ¹⁹ Tii nokitsirinkiro nimatiro kamiithari nokowawitakari.
 Iro nimatapiintaki kaaripirori kaari nonintziri. ²⁰ Irootaki
 okimiwaitantakawori atzirityiimi “Kaaripironkantsi” otzirintakina,
 irootaki antakaapiintakinawori kaaripirori.

²¹ Iro shintsiwintapiintakinari nonkaaripiroshiriwaiti, okantawitaka
 naaka kowawitacha nantiro mi kamiithari. ²² Aña noshiriki,
 nokantashiritzi: “Imapiro Ikantakaantani Pawa”. ²³ Irooma nowathaki
 koñaawoini, okimiwaitakawo oñaashintsiwaitaawomi noshiri.

Okimiwaitakawo iijatzi nowatha omontyaakaantairomi noshiri, ari oshintsiwintawaitiro onkaaripiroshiriwaiti. ²⁴ ¡Ikantamachiitana! ¿Litama mataironi jomishitowakaantairo noshiri omontyaakaantawaitakiro nowatha? ²⁵ Iriitaki Awinkathariti Jesucristo mataironi. Nopaasoonkitairi Pawa otyaantakiriri jimatantaawori. Iro noshiri nohotyaantawori nokimisantziro Ikantakaantani Pawa. Irooma koñaawoini nowatha iro nimatantapiintantari okantakaantani “Kaaripironkantsi”.

Joshiritapiintaitari Tasorintsinkantsi

8 ¹ Aritaki atsipashiritaari Cristo Jesús, iiro añihiro jowasankitaayitai. ² Tima tii añiimotairo Ikantakaantaitani kinkithatakotzirori kaaripironkantsi, kantakaantzirori akamashiritantaari. Aña añiimotairo pashini ikantakaantaitani kinkithatakotzirori añashiriyitai atsipashiritaari Cristo Jesús. ³ Tikaatsi kitsirinkironi intampatzikashiritantyaawo Ikantakaantaitani, tima maawoni aakaiti atzirinkakiini otzimimotai awatha kaari aawiyawaitatsini. Iriima Pawa iri kitsirinkairori itampatzikashiritairi atziriti, jotyaaantapaitakiri Itomipirori jatziritzimotanti, otzimimowitakari iijatzi irirori iwatha okimitawo awatha aaka. Iriitaki jowasankitaawintaki iyaaripironka atziriti. ⁴ Irootaki aawiyantaawori atampatzikashiriyitai, tima iroopiro inatzi ikantakaantaitakiri. Irootaki amatapiintai jimatakaayitairi Tasorintsinkantsi. Iro antapiintashitaawo anintashiwaitari aakaiti. ⁵ Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, okimiwaitakawo atziritakimi “Nintashiwaitaantsi”, iro ompiratantyaarimi. Iriima oshiritakotaawori inkimisantiri Tasorintsinkantsi, iriitaki ijiwatairi. ⁶ Ikaatzi oshiritakowaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro iyyinkaa iñaantyaawori inkamashiriti. Iriima oshiritapiintanakariri Tasorintsinkantsi, kamiitha jañaayitai. ⁷ Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro iyyinkaa iñaantyaawori inkisaniintiri Pawa, tii ikimisantairo ikantakaantziri Pawa, iiro ikitsirinkairo inkimisantairi. ⁸ Ikaatzi matakironi jiroka iiro jinimotakairi Pawa.

⁹ Irooma irokaiti tii pimatairo jiroka, aña poshiritapiintaawo ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, tima iri saikashiritantzimiri. Iriima kaari yotairini Itasorinka Cristo, tiimachiini jashitaari Cristo. ¹⁰ Okantawitaka pikaamaniwathawitaka, okantakaantziro piyaaripironka, aritaki isaikashiritantaimi Cristo, ari pañaashiritanai, okantakaantakiro jotampatzikashiritaimi. ¹¹ Aritaki isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi, irijatzi añaawathatakagaimini iijatzi, ari ikimitakiri Cristo Jesús, jañaakaawathatairi.

¹² Ari okantari iyikiiti, tii opantawo antapiintashiyityaawo anintashiwaitari. ¹³ Iroorika pantapiintanairi, aritaki pinkamashiritai. Irooma poshiritapiintanaiyaaworika ikowakaimiri Tasorintsinkantsi,

ojyawaitanaawo atziritatyiimi “Pinintashiwaitani”, iro powamaakimi, aritaki pañaashiritai. ¹⁴Ikaatzi antanairori ikowiri Tasorintsinkantsi, aritaki intomitaiyaari Pawa. ¹⁵Tima jirika Tasorintsinkantsi jotyaantakiri Pawa, iiro jookawintaimi iiro papiitantaawo pinkimitaiyaari ompirataariwo ithaawawaitzi. Iriitaki kantakaantironi intomitantairi Pawa. Aripirotaiyaari Pawa, ankantairi: “Paapá, Ashitanarí”. ¹⁶Iri Tasorintsinkantsi yotakaironi aakaiti itomi Pawa. ¹⁷Tima itomi Pawa anayitai, ari atsipataari Cristo ashitaawo maawoni jashitari irirori. Tima atsipatakari Cristo akimaatsiwaitaka, ari antsipatai yaari iijatzi tsika otzimapai jowaniinkawo.

¹⁸Nokinkishirita naaka kapichiini inatzi akimaatsiwaita, tikaatsi oitzimaitya jiroka aririka añaagairo paata jowaniinkawo. ¹⁹maawoni jiwitsikani Pawa joyaaniintairi japatopaitairi itomiiti Pawa. ²⁰Jaminaashiwaitaka jiwitsikani, tii jaawiyiro ikowawitari, tima Pawa kantakaawori okantantapaintari. Iro kantacha jirikaiti oyaawintacha ²¹jiñaayitairo jowaniinkawo, aririka isaikashiwaitaiya itomitaari Pawa. Ari okaatapaaki akimitakaantawo atziritatyiimi “Shitzitaantsi”, iro ompiratantachanimi. ²²Kimiwaitaka maawoni jiwitsikaitakiri jatikawaiyityaani, ikimitakawo tsinani ontzimaaniti. ²³Iijatzi aakaiti, okantawita añaawitakari Tasorintsinkantsi itsipashiriyitai, kimiwaitaka iiniro atikawaiti akowi awijakoti iiro akimaatsiwaitanta, akowapirotaki tsikapaiti intomitai koñaawoini Pawa. ²⁴Iro oyaakoniintani kantakaawori awijakoshiritantaiyaari, okantawitaka tikira añaayitziro jiroka. Arimi añaayitakiromi, ¿Iikiroma oyaakoniintatyiiro? ²⁵Ari okantari oyaakoniintani, ontzimatyii amatsinkashiritya, oyaakotairo kaari añiiri.

²⁶Tima tii aawiyashiritantzi, Tasorintsinkantsi nishironkatairi. Tii ayotzi tsika ankantya amaña. Iro kantacha iri Tasorintsinkantsi amanakowintairi, okimiwaitakawo jatikawintatyiimi. ²⁷Ikimathatzi Pawa jirika Tasorintsinkantsi jamanakowintai. Tima iriitaki iyotakopirotziriri Pawa iita ikowakairiri oitshiritaari.

Aritaki ankitsirinkairo maawoni

²⁸Ayotirika oitya awijyimotaini, aritaki inkantakaatyawo Pawa onkamiithatzi moyitai. Tima iro ikaimashiritantairi antiniri ikowakaakairi. ²⁹Ikaatzi jiyotsitakari Pawa aritaki inkimisantairi, iriitaki inkimitakaantairi itomipirori. Jirika Itomi, iri kimitanakawori itzinkami itomitari, ari jimpoi yitapaaki pashini ojyiki iyikiiti. ³⁰Jirikaiti itomitaari Pawa, iriitaki ikaimashiritairi, jotampatzikashiritairi, ari onkantya iñaantaiyaawori jowaniinkawo.

³¹¿Tsikama ankantakotiroka jiroka? Aña jinithaapirowaitakai Pawa, ¿arima intzimai iitya kitsirinkaini? ³²Pawa tii ithañaaniintari itomipirori, aña ishinitakiri intsitokaitiri ikamawintantakairi aakaiti.

Aritaki jantzimotakairo Pawa jiroka, ¿jiroma jantzimotai pashini kowityiimotaini? ³³Aritaki añaayitakairo jotampatzikashiritai, ¿arima intzimaki iitya yakawintaini, jiyoshiitaira Pawa? ³⁴Iriitaki Jesucristo kamawintairi, ipiriintaa ijatzi, isaikapai jakopiroriki Pawa itsipataari ipinkathariwintantai, iriitaki kankawintairi aakaiti. Aritaki okanta, ¿arima intzimai iitya owasankitaawaitaini? ³⁵¿Itama mataironi jaapithatairi Cristo, jowajyaantantairi jitakotai? Onkantawitayya ompomirintsizimowaitai, iikiro jiyaatayyi jitakotai. Ari inkimitairori intzimirika owashironkaawitaini, inkowi imaamaniwaitai, antajyaaniintawaiti, onkowityiimowaitai ankithaatyaari, ankowiinkatakowaiti, japathakiroryaitai. ³⁶Ari osankinatakotaka, kantatsiri:

Ari okantaitatyaani jowamaakaantaitina nawintaamachiitaimi iiroka.

Ikimitakaantaitakinari piratsi jowamaitziri.^a

³⁷Okantawitaka añaayitiro jirokapaini, aritaki ankitsirinkairo maawoni jiroka, tima jitakoyitai Pawa, ari jimatakaakairo ankitsirinkiro.

³⁸Jiroka nawintaakari naaka: Onkantawitya añaawityaawo tsika oita: kaamanitaantsi, añaamintotsi, maninkariiti, pinkathariiti, awijiyimotantatsiri iroñaaka ijatzi paata, tzimatsiri ishintsinka,

³⁹tsikarika oita jiwitsikaitziri, saikatsiri jinoki, ijatzi saikatsiri isaawiki. Tikaatsi owajyaantakairini Pawa iiro añaantaawo jitakotai okantakaantakairo jantzimotakairi Awinkathariti Jesucristo.

Jiyoshiitaitakiri Israel-mirinkaiti

9 ¹Jiyotzi Cristo tyaaryoori inatzi nonkantimiri. Tima iriitaki Tasorintsinkantsi pinkathariwintashiritanari, iri yotakaanari tii nothiiyawaita, nonkantimiro jiroka:

²Owanaa nowashiritakotakari nojyininkapaini Judá-mirinka kaari kimisantatsini, oiyiki okatsizimoshiritakina. ³Owanaa nonkowataikimi jawijakoshiritaimi nojyininkamirinkaiti,

nonkowataikimi nonkamawintairi jawijakotantaiyaari. Ari onkantaajaitakimi ijatzi jowajyaantainami Cristo, ari niyotakimi iro jawijakoshiritantaiyaarimi nojyininkamirinkaiti, ⁴icharinitari Israel-ni. Tima iriitaki itomiwitakari Pawa jirikaiti, joñaagawitakari jowaniinkawo, tzimatsi ikajyaakaawakaakari, josankinawitakanari Ikantakaantaitani, jinintaawaiwitaka ithaamintapiintakari, tzimatsi ikajyaakaakiniriri. ⁵Iriitaki iyyininkamirinkaititakari achariniiti. Irijatzi iyyininkamirinkaititakari Cristo, Pawatatsiri anaayitziriri maawoni, ari inkantaitatyaani inthaamintaityaari. Ari okantari.

^a 8.36 Ikantakoitziri jaka “piratsi”, iri kantakotacha “oijya”.

⁶Okantawitaka jirikaiti tii ikimisantantizi, ¿kamiithatatsima ankanti: “Iiro imonkaata ikajyaakaantakiri Pawa?” ¡Tii! Tima inkaati impaitaitiri iroñaaka “Israel-mirinkaiti”, pashinijatzi jinatyi, kaari icharinipirori Israel-ni. ⁷Ari okimitaawo awijiyimotakiriri Abraham-ni. Tii ikimitakaantaitziri ijyininkamirinka apititatsiri jowaiyani, aña apaani. Iriitaki ikinkithatakoitziri jaka, ikantaitaki:

Iri Isaac jowaiyanipirori.

⁸Ari ikimitsitakari Pawa tii ikimitakaantairi iriimi itomipirori maawoni jowaiyantakaantakiri Abraham-ni, apa itomitakari ikajyaakaakiniriri incharinimirinkatyaari. ⁹Jiroka ikajyaakaakiniriri, ikantakiri:

Paata pashini osarintsi onkimipaitaiyaawo iroñaaka, ari napiitiro nariitaimi, intzimaki otomi Sara.

¹⁰Ari okimitakari awijiyimotakirori Rebeca, itsipaanitakaakawori acharinini Isaac. ¹¹Tikira intzimiita jirikaiti, tikira jantayitzi kamiithari iijatzi kaaripirori, aritaki tzimaki ikowakiri Pawa oitya jantiri. Ari imonkaatari jantayitiri. Tii iri kowashiwaityaawoni jantiro, aña Pawa kantakaawori jantantawori oitarika, ikaimashiritairi. ¹²Jiroka ikantaitakirori Rebeca:

Iri iyaapitsi ompiratyaarini jantariti.

¹³Jiroka josankinaitakiri iijatzi:

Nitakotakari naaka Jacob, iriima Esaú nokisaniintakiri.

¹⁴¿Irooma ankantantyaari: “Tii itampatzikashiritzi Pawa, apaani jítakotaka, iriima pashini ikisaniintakiri? ¡Tii ari onkantya!” ¹⁵Tima Pawa ikantakiri Moisés-ni:

Iitarika nokowiri nonishironkatiri, aritaki nonishironkatatyaari.

Iitarika nokowiri nitakotyaari, aritaki nitakotatyaari.

¹⁶Ñaakiro, kaari atziri kowashiwaityaawoni jantayitiro iitarika, aña iri Pawa kantakaawori jantaitantawori iitarika inishironkatairi irirori. ¹⁷Ari ikantaitakiri iijatzi Faraón, jiroka josankinatakoitakiriri, ikantakiri:

Irootajaantaki nopinkatharitakaantakimiri jiñaantaityaawori noshintsinka natsipitakaimiri iiroka. Irootaki

inkinkithatakoitantinari maawoni kipatsiki impairyaitaina.

¹⁸Ari ikantari Pawa, inishironkatziri ikowiri irirori. Irijatzi kantakaawori ikisoshiritantari ikowiri irirori.

¹⁹Kimitaka ari pinkantakina: ¿litama jowasankitaantariri Pawa ikaariprotakaayitzi, iiroka okantaajaitzi jowashiñagairo ikowakiri Pawa jantiri? ²⁰Iro kantacha, nonkanti naaka: Tikaatsi piyomachiiti iiroka patzirinkakiini pinkantantyaari. Tii pipinkathatziri Pawa. Incha poshiritakotyaari witsikayitzi kowitzi. ¿Kantatsima oñaanatiri iyowiti, onkantiri: Tii opantaajaitana piwitsikakina? ²¹¿Iiroma jiwitsiki apaani owaniinkatachani, jiwitsikaki pashini kaari opantapirotawo? Aña kantatsi, tima iriitaki ashitawori iyowiti. ²²Ari ikimitsitari iijatzi

Pawa, jiwitsikayitakiri ojoyawitakawori kowitzi. Tzimatsi jiwitsikakiri jiñaayitairo jatsipitaiyaawo iyatsimanka, jatsipitaiyaawo ishintsinka japirotantaiyaari. Iro kantzimaitacha Pawa, amawi ikantawintapaintakari jirikaiti. ²³Opoñaantari jiwitsikiri Pawa kaari opantari, ikowatzi imonkatziyantaiyaariri pashini jiwitsikani ikowiri inishironkatairi, jiyoshiitakiri pairani jiñaayitairo jowaniinkawo. ²⁴Aakayitaki jiyoshiiyitairi ikaimashiriyitai. Tii apa aakaiti a-Judá-mirinkatzi, ari akaayitairi pashinijatzi kaari ajyininkata. ²⁵Iro jiñaawaitakaakiriri Pawa pairani Oseas-ni, ikantaki:

Jirika atziri kaari nojyininkawita, nonkimitakaantairi, “Nojyininka”.

Ikaatzi kaari nitakowita pairani, nonkimitakaantairi, “Nitakotani”.

²⁶Irooma janta tsika ikantaiwitaka, “Tii pijyininkatyaana iirokaiti”,
Ari inkantayitai, “Itomiiti pinatzi Pawa, Kañaaniri”.

²⁷Jiroka ikantsitakari Isaías-ni ikinkithatakotziri incharininyaari
Israel-ni:

Onkantawitya oiyiki incharininyaari, inkimiwaitaiyaawo oiyikitzi
impaniki jiñaathapiyaaki,

Kapichiini awijakotaatsini.

²⁸Tima jomapokairi Pinkathari maawoni kipatsijatziiti, tampatzika
inkantya jowasankitaakaantairi.

²⁹Ikantaki iijatzi Isaías-ni:

Iiromi ityaaryootakimi achariniiti, ikimpoyaawintakiri Pinkathari
Shintsipirori,

Ari añaayitairiromi jiñaakiri pairani Sodoma-jatzi, iijatzi
Gomorra-jatzi.

Jotampatzikashiritairi jawintaamachiitanta

³⁰¿Irooma ankantantyaari: “Iro jotampatzikashiritantaitariri kaari
ajyininkata jawintaamatsita irirori? ³¹Irooma aakaiti icharinipiroitari
Israel-ni, tii akitsirinkiro añaayitiro, okantawitaka apankinawaitawo
Ikantakaantaitani”. ³²¿Iitama kaari ikitsirinkantawo? Iro kaari
ikitsirinkantawo tima joshiritakowaitatyaawo ipankinatashitari
irirori. Tii joshiritakotaawo ikowakairiri Pawa jawintaashiritari.
Okimiwaitakawo jantziwatakityiiaawomi mapi. ³³Ari ojoyawaitakawo
okaatzi josankinaitsitakari, kantatsiri:

Nowakiro mapi ikowapiroitani janta otzishiki Sion. Owaryaantzi
jiroka mapi aririka jantziwaityaawo.

Inkaati awintaashiritaiyaarini kimitakawori mapi, iiro
jaminaashiwaitaa paata.

10 ¹Iyikiiti, nokowi naaka jawijakoshiritai nojyininkapaini
Israel-mirinka. Irootaki namanantariri Pawa. ²Niyotzi
naaka ithaamintashiwaitari Pawa jirikaiti, jantashiwaitawo

tii ikimathatzimaitawo. ³Tii jiyotaiyini ikowatzi Pawa jotampatzikashiritairi, tii ikimisantzi ikowashitawo intampatzikashiritantyaawo ipankinawaitari apaniroini. ⁴Iri Cristo othotyaakirori okantakota Ikantakaantaitani, iri tampatzikashiritakairi awintaashiritanaariri.

⁵Jiroka okaatzi josankinawitakari Moisés-ni okantakota Ikantakaantaitani intampatzikashiritaitantyaarimi, ikantaki:

Inkaati monkaataironi, iriitaki añashiritaatsini.

⁶Tii imonkatziyawo okantakota awintaashirinkantsi otampatzikashiritantatsiri. Tii okowapirota jimonkaataitiro tsikarika oitya. ¿Kantatsima monkaawaitzironi Ikantakaantaitani jiyaati inkitiki ishintsiwintairi Cristo jowawijaakoshiritanti? ⁷¿Kantatsima jiyaati iijatzi sarinkawiniki jowiriintairi Cristo ikamawitapainta? ⁸Aña jiroka ikantaitaki:

Aritaki piyoshiritairo ñaantsi, aritaki piyothatairo iijatzi.

Okaatzi kantakotachari jaka “ñaantsi”, irootaki nokinkithatakaapiintakimiri awintaashiritaari Cristo. Jiroka okanta:

⁹Aririka piñaanitaiyaawo pinkanti, “Nowinkathariti jinatzi Jesús”, aririka pawintaashiritanaiaari Pawa iri owiriintairi ikamawitaka, aritaki pawijakoshiritai. ¹⁰Aritaki pawintaashiritaari irootaki jotampatzikashiritantaimiri. Aritaki añaanitaawo jiroka, irootaki jowawijaakoshiritantairi. ¹¹Tima ari okantzi Osankinarintsipirori:

Inkaati awintaashiritaiyaarini, iiro jaminaashiwaitaa.

¹²Onkantawitya aakarika Judá-mirinka, aakarika Grecia-paantiri, iriitaki Cristo Awinkatharitita maawoni. Iitarika amanaiyaarini aritaki inishironkatairi. ¹³Tima jiroka ikantaitaki:

Iitarika amanaiyaarini Pinkathari, impairyaaagairi, aritaki jawijakotai.

¹⁴¿Kantatsima jamanaitiri Pawa tii jawintaashiritaitari? ¿Kantatsima jawintaashiritaitaari Pawa, tii ikimakoitziri? ¿Kantatsima inkimakotaitiri tii ikinkithatakoitziri? ¹⁵¿Kantatsima inkinkithatakoitiri, tii itzimi otyaantantatsini? Iroowa josankinaitantakawori, kantatsiri:

¡Owanaa inkamiithakiitataiki amironi kamiithari ñaantsi isaikantaitari kamiitha!

¹⁶Iro kantzimaitacha, tii maawoni inkimisantaitiro Kamiithari Ñaantsi. Irootaki ikantantakari Isaías-ni:

Pinkatharí, kimitaka tii ikimisantaitziro nokinkithatziri.

¹⁷Okowatya jitaityaawo inkimaitawakiro iñani Pawa jawintaashiritaitantyaariri. ¹⁸Nokantzi naaka, “¿Aritakima ikimaitakiro?” Aritaki, jiroka josankinaitakiri kantatsiri:

Ikinkithatakoyiitakiro nampitsiitiki,

Ikimaitakiro tsikarika isaikayitai jaka kipatsikika.

¹⁹Napiitiro nonkanti, “Jirikaiti icharinitakari Israel-ni, ¿Ikimathapirotakiroma?” Iriitaki Moisés-ni oñaagantakirori josankinariki, ikantaki:

Ari nonkantakaiyaawo pisamaniintaiyaari pashinijatzi atziriiti kaari jyininkatawakaachani.

Owanaa pinkisashiritiri ikaatzi piitziri “masontzishiririiti”.

²⁰Irojatzzi ikantakiri Isaías-ni irirori:

Jiñaayitaana kaari kowakowatinani.

Noñaagayitaari kaari aminaminatinani.

²¹Iro kantacha jiroka ikinkithatakotakiri Isaías-ni ikantakota Israel-mirinkaiti, ikantaki:

Nakotashitapiintawitakari, iro kantzimaitacha tii ikimisantaiyinani, piyatha ikantaiyakani.

Tzimayitatsi Israel-mirinka kitsirinkakirori

11 ¹¿Nokantatziima imanintziri Pawa jirika Israel-jatzi jashitari? ¡Tii ari nonkanti! Tima naakatsitaka kaatziriri Israel-mirinkaiti, icharini Abraham-ni ninatzi, icharini ninatzi iijatzi Benjamín-ni.

²Tima tii imanintana Pawa, iriitaki yoshiitakinari. Pinkinkishiritiro Osankinarintsipirori, tsika ikinkithatakota Elfas-ni jamanakowintari ijyininkapaini, ikantaki:

³Pinkatharí, jowamaitakiri Kamantaniririiti,

Ipookaitakiro taapirimintotsi.

Naaka yotapainchari, ikowaitatzi iijatzi jowamagaitina naaka.

⁴Jiroka ikantzi Pawa jakanakiri:

Tii iiroka yotapainchani. Aña nokimpoyaawintaki pashini ikaatzi

7,000 shirampariiti kaari otzirowachani impinkathatairi Baal.

⁵Ari okantakari iijatzi, tzimatsi kapichiini nojyininka jiyoshiitakiri Pawa inishironkatairi. ⁶Kaarimachiini ipankinatani jinishironkatantaariri Pawa, aña jinishironkatashitaari. Ari okantakotari nishironkataantsi.

⁷Ari okanta, tii ikitsirinkiro maawoni Israel-mirinkaiti ikowawitaiyarini. Iro kantacha tzimayitatsi kiyopayipaini kitsirinkakirori, ari ikimiyitakari jiyoshiitakiri Pawa. Iriima pashiniiti ikisoshiritakaayitairi Pawa. ⁸Irootaki josankinaitantakawori jiroka, kantatsiri:

Iri Pawa kantakaawori ijampashiritantaitari.

Tzimawitacha irooki tiimaita iñaantzi.

Tzimawitacha ikimpita tiimaita ikimayitzi.

Irojatzzi ikantzimaitawo iroñaaka.

⁹Jiroka josankinatakotakiri iijatzi David-ni, ikantaki:

¡Onkamintha jaitairi tsika joriyiitakiri!

¡Onkamintha jantziwatataitya!

¡Onkamintha jowasankitaitiri!
 10 ¡Onkamintha iiro jokichaakitzi!
 ¡Onkamintha intsiyamitsitakairi!

Jawijakoshiritai pashinijatzí atziri

¹¹Tima ikantai: “Onkamintha jantziwatataitya nojyininkapaini”. ¿Irooma ojyakaawintachari japiroitairi? ¡Kaari! Iro ojyakaawintacha ikinakaashitapaintari, jowawijaakominthatairi Pawa pashinijatzí atziri, iro jimatantakawori Pawa jiroka onkanya iñaantyaariri nojyininkapaini jirikaiti, iro inkowantapirotaiyaaari irirori jawijakoyitai. ¹²Tima ikinashiwaiwitaka okantakaantakiro inishironkaitantyaariri pashinijatzí atziri nampitawori maawoni kipatsiki. Iro kamiithapírotatsiri aririka japiitairo inishironkaitairi paata nojyininkapaini.

¹³Iroñaaka nonkantimi iirokaiti kaari nojyininkayita. Naakataki jowaitaki Notyaantapíroriti nonkinkithatakaayitaimi kaari nojyininkata pashinijatzí pini. Shiritha nonkantawintyaawo nantawairi. ¹⁴Iro nokowapírotairi ikowashiryaaokotakinawo nojyininkapaini okaatzí nimatziri, ari jawijakoshiritantyaariri kiyopayipaini irirori. ¹⁵Tima imanintakiri iriroriiti Pawa, iro opoñaantari raapatziyaiyaari Pawa maawoni isaawijatzí. Irooma paata raapatziyaiyaari Pawa nojyininkapaini, onkimiwaityaawo impiriintaatyimi ikamawitaka. ¹⁶Incha nojyakaawintawakimiro: Tima tsika okanta ojyi naarijyintsi, ari okantsitari ijatzí ojyipatha. Jiroka ojyakaawintachari: Tima iriiyiwitaka itayitakawori nochariniiti itasorintsishiritaki, ari inkimitaiyaari paata inkaati incharinitaiyaari. Inkimitaiyaawo ijatzí okanta inchararitha, ari okantsitari ijatzí otiwa.

¹⁷Jiroka ojyakaawintari inchararitha, iriiyitaki nochariniiti itayitakawori pairani. Ojyakaawintachari otiwa, iriitaki nojyininkapaini Judá-mirinka tzimayitaatsiri iroñaaka. Kimiwaitaka inchikaitakiro mi jiroka otiwa, ojyookatiwatantyaari pashini otiwa jontsirikaitakiri, kamiitha onkanya ojyooki okantakaawo oparitha. Ikaatzí ojyakaawintziri otiwa jontarikaitakiri, iriitaki atziriiti kaari nojyininkata.^b ¹⁸Irootaki iiro okantanta pasagaawintawaitya. Pinkinkishiritiro, iirokataki otiwa inchato, iirotaiki añaakaayitziri oparitha. ¹⁹Kimitaka ari pakakimi iirokaiti, pinkantayini: “Aña ichikaitakiro otiwa nojyookatiwatantaari naaka”. ²⁰Ari okantawitari, iro kantzimaitachari pinkinkishiritiro kimiwaitaka iriimi nojyininkapaini Judá-mirinka inchikatiwaitakimi okantakaantziro tii ikimisantzí. Irooma iirokaiti kaari nojyininkata, iirokataki poyaatapaakariri

^b 11.17,22 Kinkithatakotachari jaka pankirintsi ashitawori oparitha, ashitawori otiwa, irootaki ikantaitisitari “Olivo”.

okantakaantziro pawintaashiritaa. Tii okantzi piñaapirowaitashitya, aña pimpinkathatiri Pawa. ²¹Tima Pawa iri chikakirori itakawori otiwa, paamaakowintya jimataimikari iijatzi iirokaiti. ²²Ari piñiuro katsima jinatzi Pawa, iro kantacha nishironkataniri jinatzi iijatzi. Ikaatzi antziwashiritainchari iñaayitakiro owanaa ikatsimatzi Pawa. Irooma iirokaiti, ari piñaapiintairo inishironkayitimi iikirorika poisokirotyaari Pawa. Irooma iirorika poisokiroitari, ari inkimitakaantakimi otiwa ichikaitakiri. ²³Ikaatzi ichikatiwaitakiri pairani, aritaki jontsirikaitairi iijatzi, aririka jowajyaantairo ithainkawaitziri Pawa. Tima Pawa kantatsi jimatiro. ²⁴Iirokaiti kimitakawori otiwa pankirintsiniro jontarikaitakiri pankirintsipiroriki. Owanaa onkamiithapiroti iroorika jontsirikaitai otiwapirori oponkitzipiroriki iroori.

Impiyashiritakaitairi Israel-mirinkaiti

²⁵Iyikiiti, nokowi piyotiro kaari ikimathaitzi pairani onkaati jantiri Pawa. Iiro poshiriwaitashita aritaki piyotakiro maawoni. Añaayitakiri jirikaiti nojyininka Israel-mirinkaiti, tzimatsi kisoshiritakaakiriri. Iro kantacha, inapaintatzi jiroka irojatzi imonkaatantatyaari inkaati awijakoshiritaatsini kaari nojyininkata. ²⁶Impoña, jawijakoshiritai iijatzi Israel-mirinkaiti. Ari okanta josankinatakoitakiri, kantatsiri:

Ari impoñiia Sion-ki ookaakowintaniri,
Iri kantakaiyaawoni jowajyaantantyaawori ichariniiti Jacob
ithainkatasorintsiwaitzi.

²⁷Ari onkantya othotyaantyaari okaatzi kajyaakaawakaantsi,
Naakataki apirotaironi iyaaripironka.

²⁸Tima jirikaiti nojyininka Judá-mirinka imanintakiro Kamiithari Ñaantsi, ikimitakaantari Pawa iri iisaniintani, ari okanta inishironkatantaimiri Pawa iirokaiti. Iro kantacha Pawa, aña jiyoshiitsitatakari nojyininkapaini, iikiro jiyaataty jitaakotyari, ari onkantya iñaantyaawori tsika okanta ikajyaakaakiniriri itanakawori nochariniiti. ²⁹Tima aririka inkaimashiritanti Pawa, inishironkayitanti. Iiro jowajyaantziro. ³⁰Pipiyathatsitakari pairani iirokaiti Pawa. Ipoñaanaka nojyininkapaini ipiyathanakari, iro opoñaantakari inishironkayitaimi iirokaiti. ³¹Jirikaiti piyathawaiwitachari iroñaaka, aritaki iñaayitairo paata inishironkaitairi ikimitaitzimi iirokaiti iroñaaka. ³²Ari okantakari, joñaagantakiro Pawa maawoni apiyathawaitaka, ari ikinakaakiro joñaagantantawori inishironkayitakai maawoni.

³³Iyokitzii nowataikiri Pawa jiyotanipirowaita, ikimathatziro maawoni. Tikaatsi yopirotironi jantiri irirori, tsikarika inkantairo. ³⁴Jiroka josankinatakoitakiri, ikantaitaki:

¿Iitama yotzirori ikinkishiritari Pinkathari?

¿Iitama matironi inkaminairi?

³⁵ ¿Kantatsima jomapokaitiri impashitaiyaarimi irirori? Aña iriitataiki itakawori ipashitantaka.

³⁶ Iriitaki Pawa kantakaantawori otzimantari tsikarika oitarika, iriitaki poñaakaantawori, iriitaki ashitawori. Ari jashi jowatyiiro ipinkathaitairi. Ari onkantyaari.

Onkaati jantayitiri kimisantzinkariiti

12 ¹Iyikiiti, aritaki inishironkatakimi Pawa, nokowakotzimi pishiniwintaiyaari iiroka, pinkimitaiyaarimi piratsi itagaitziniriri Pawa. Tii pojyakotajaantari piratsi, aña pañaayitai iirokaiti pinkitishiriyitai, irootaki inimotziriri Pawa. Ari okanta ikowiri Pawa apinkathayitairi. ²Iiro pikimitakowaitashitari isaawijatzi. Iri Pawa pishiniti jowakiraashiritaimi. Ari onkantya piyotantyaawori ikowakaimiri, kamiithatsini, inimotirini, matzirori okamiithatzi.

³Iri Pawa nishironkataanari naaka okanta niyotaayitaimiri, irootaki nokantanzimiri: Iiro pikimitakaantashiwaita iirokataka ñaapirori. Pinkinkishiritakotya kamiitha iiroka, pimatantyaawori ikowakaimiri Pawa iikiro piyaataty pawintaanatyaari. ⁴Poshiritakotiro tsika akantayita awathaki. Tima tsika akantawathayita, iro antakaayitairori oiyitarika.^c

⁵Aaka joyyakaawintaitzi awintaashiritaari Cristo. Akimiwaitaa aakami iwatha Cristo. Okantawitaka apashiniwaiwita, iro kantacha apaani akantaa, kimiwaitaka ayontaawathatawakaatyiiyaami. ⁶maawoni aakaiti itasonkawintayitakai amonkaatantyaawori antayitairi. Tzimatsirika kamantantaniritatsiri, jantiro ikowakairiri Pawa, iikiro jawintaatyiiyaari. ⁷Tzimatsirika amitakonitantatsiri, jimonkaatiro irirori. Tzimatsirika yotaantatsiri, jimonkaatiro irirori. ⁸Tzimatsirika minthatanitakaantachari, jimonkaatiro irirori. Tzimatsirika pashitantanitachari, impantapirotai oyyiki. Tzimatsirika jiwatakaantaniritatsiri, ishirithawintyaawo jantawairi. Tzimatsirika nishironkatantatsiri, kimoshiri inkantya jimonkaatairo.

⁹Ontzimatyii pitakotantaiya kamiitha, iiro pamawinawaita. Samaniinta powairo kaaripirori, irooma kamiithari kiso powanairo. ¹⁰Pinkamaityaawo pitakoyitantya, pinkimitakaantiro pitakotyaarimi pirintzi okaakiini. Pimpinkathatiri pashinipaini. ¹¹Shiritha pinkantya, iiro pipirawaita pantawaitainiri Awinkathariti. ¹²Kimoshiri pinkantya poyaakoniintiri Cristo. Amawiwaini pinkantya aririka piñaayitiro pomirintsitzimotimini. Pamanapiintaiya. ¹³Ontzimatyii pimpashitaiyaari okowityiimowaitari oitishiritaari. Poimaantapiinti pipankoki.

^c 12.4 Kantakotachari jaka “tsika akantayita awathaki”, iro oyyakaawintachari okantayita: oki iro jaminaitantari, irooma kimpitantsi irootaki ikimaitantari, irooma paantintsi irootaki jowaitantari, irooma akotsi irootaki joirikaitantari, irooma iitzintsi irootaki janiitaitantari.

¹⁴Pamanakotyaari owatsinawaitzimiri inishironkaitantyaariri irirori. Iiro pipiyatari. ¹⁵Pintsipatyaari pinkimoshiriti ikaatzi kimoshiriwaitatsiri. Pintsipatyaari piraawaitya ikaatzi irawaitachari. ¹⁶Aapatziya pinkantawakaiya. Iiro pimanintantawaitzi, pintsipatyaari kowityaawaitatsiri. Iiro pikimitakaantashiwaita yotaniri pinatzi. ¹⁷Tzimatserika owaripirowaitimini, iiro pipiyatari. Poñaagantiro, tampatzika pikantzimotari atziriiti. ¹⁸Pintyaaryoowintairo pisaikantaiyaari kamiitha. ¹⁹Nitakotaní, iiro pipiyakowintawaita iiroka, pashitakaiyaari Pawa iri piyakowintimini. Tima jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:

Ikantzi Awinkathariti:

Naakataki owasankitaantatsini,

Naakataki piyakowintantachani.

²⁰Aririka intajyaaniinti piisaniintani, pimpiri jowanawo.

Aririka imiriniinti, pimpiri imiri. Aririka pimatanairo jiroka, ari inkiraanikiwaitanaki jirika jiñaakirorika pantakiri.^d ²¹Paamaakowintya oitsinampaimikari kaaripironkantsi. Iro kamiithatatsi pimatapiintanairo kamiithari pinkitsirinkantyaawori kaaripirori.

13 ¹Ontzimatyii pinkimisantairi pinkathariwintzimiri pinampiki.

Tii ipinkatharintsiwaitashita irirori, aña Pawa kantakaawori

ipinkatharintsitantari. ²Iitarika kowatsini jimaamaniwaitiri

pinkatharintsi, okimiwaitakawo iriimi Pawa jimaamaniwaitakiri,

irootaki jowasankitaantaityaariri. ³Ikaatzi antayitzirori kamiithari,

iuroka iithaawantawaitari pinkatharintsi. Iriima antayitzirori kaaripirori,

iri thaawantawaitaayarini. Ari okantari, pantzirorika iiroka kamiithari,

iuroka pithaawantawaitashitari pinkatharintsi, iriitaki thaamintaimiri.

⁴Tima iri Pawa kantakaawori ipinkathariwintantari jirikaiti onkantya

inkimpoyaawintantimiri. Aririka pantiro iiroka kaaripirori, ontzimatyii

pinthaawi, tima tii aminaashiwaita otzimimotziri josataaminto. Tima

iriitaki Pawa kantakaawori ipinkatharitantari jirikaiti, irijatzi Pawa

kantakaiyaawoni jowasankitaakaantantyaariri kaaripiroshiririiti.

⁵Irootaki pinkimisantantyaariri jirikaiti. Tii apa pinthaawantaiyaawo

jimashirinka. Aña irootaki tampatzikatatsiri pimatairo jiroka. ⁶Irootaki

pimpinatantyaariri ikowakoyitzimiri jiwawintzimiri pinampiki, iro

jañaantyaari irirori, tima jimonkaatatziro ikowiri Pawa. ⁷Ontzimatyii

pimpinayitairi maawoni pinkatharipirorintsi, iijatzi ikaatzi

kimpoyaawintantatsiri nampitsi. Ontzimatyii pinkimisantari, pinkatha

powiri.

⁸Iiro piñaashintsiwintawaitawo piriwitanti, aña

piñaashintsiwintaiyaawo pitakotawakaayitaiya. Iitarika itakotantachari,

^d 12.20 Kantakotachari jaka, “ari inkiraanikiwaitanaki”, iro ojoyawori ikantaitzi iijatzi “powaampatiniri iitoki ojyiki paampari”.

jimonkaatatziro Ikantakaantaitani. ⁹Jiroka josankinaitakiri
Ikantakaantani, kantatsiri:

- Iiro pimayimpiritzi.
- Iiro pitsitokantzi.
- Iiro pikoshitzi.
- Iiro pithiyakotanta.
- Iiro pinintakotantawaitzi.

Tzimatsi iijatzí ojiyki pashini ikantakaantaitakiri. Iro kantzimaitachari
jiroka iroopirotatsiri ikantakaantaitakiri, kantatsiri:

Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantyaari pitakotapiinta iiroka.
¹⁰Opoñaantari iroopirotatsiri jiroka ikantakaantaitani, irootaki
apatotzirori maawoni ikantakaantaitakiri. Iitarika itakotaariri ijiyininka,
tii jowaaripirowaitairi.

¹¹Ontzimatyii amatapiintairo jiroka, tima irootaatsi awijakoshiriyitai.
Okimiwaitakawo amagaatyimi, iro kantacha ontzimatyii ankakiyitai.

¹²Tima irootaintsi onthonkaiya tsiniriri, iro onkitiijyiinkatai.
Irootaki owajyaantantyaawori antayitziro kaaripirori, jantapiintziri
tsinirikiri. Iro kamiithatatsi ankimitakaantairo ankithaatakotyaaowomi
ampiyakowintantyaari, ¹³onkantya antantyaawori kamiithari
jantapiintaitziri okitiijyiinkatzi. Ari onkantya iiro aniyawaitanta,
iiro ashinkiwaitanta, iiro amayimpiriwaitanta, iiro antantaawo
kamaawotatsiri, iiro amaamanitawakaanta, iiro asamawakaanta.

¹⁴Pojyakotaiyaari Awinkathariti Jesucristo, pinkimitakaantiri iriimi
pinkithaatakotyaari. Iiro pantashiwaitawo okaatzí pinintashiwaitairi.

Shipitashiritaniri

14 ¹Ontzimatyii paapatziyaari shipitashiritatsiri. Iiro
pamawinawaitawo jiroka piñaanaminthawaitantyaari. ²Tima
tzimatsi kimisantzinkari oshiritachari kantatsi jowayityaawo oitarika.
Iro kantacha tzimatsi pashini shipitashiriri, apa jowayitawo pankirintsi.
³Jirika kimisantzinkari owawori oitarika, iiro imanintawaitziri pashini
kaari oyaawoni. Ari inkimitsityaari kaari owayitawori iiro imanintziri
pashini owayitawori, tima Pawa tii jimanintziri irirori. ⁴¿Kantatsima
ishintsithataitiri ompiratanintsi? Iiro, iri shintsithatirini ompiratariri,
irijatzí thaamintawintirini. Ari okantari, iri Pawa otzikayitariri maawoni
owayitawori oitarika, irijatzí thaamintawintirini.

⁵Tzimatsi kimisantzinkari omairintantawori kitiiyyiri. Tzimatsi pashini
kaari opashinitzimotzi kitiiyyiri. Ontzimatyii inkinkishiritakotaiya
maawoni, tii okantzi jotzikayitiri pashini oitarika ikinkishiritari.

⁶Itzimi pinkathatzirori kitiiyyiri, iri Awinkathariti ipinkathatzi.
Ari okimitsitari iijatzí, iitarika owayitawori maawoni oitarika, iri
Awinkathariti ipinkathatzi jowayitantawori, tima ipaasoonkitapiintziri.

Ari ikimitari pinkayitzirori owanawontsi, iri Awinkathariti ipinkathatsita ipaasoonkitapiintziri. ⁷Tii añaashiwaita aakaiti, tii akamawaitashita iijatzi. ⁸Iinta añaayitzi, iriitaki Awinkathariti añaaimotairi. Aririka ankamaki, irijatzi Awinkathariti akamimotzi. Ari okantari, iriitaki Awinkathariti ashitairi iinta añaayitzi, ari okimitsitari iijatzi aririka ankamayitaki. ⁹Tima irootaki itzimantakariki Cristo, ikamimotantaki, iro jashipirotantairi iinta añaayitzi, iijatzi aririka ankamayitaki.

¹⁰¿Iitama pikijyimatantariri pijyininka? ¿Iitama pimanintantariri iiroka? Aña iri yakawintantaatsini Cristo maawoni paata. ¹¹Tima iro josankinatakoitakiri, kantatsiri:

Jiroka ikantakiri Awinkathariti: “Jotzirowaitai ipinkathaitaina maawoni. Imapiro”.

Aritaki inthaamintaiyaari maawoni Pawa.

¹²Aripaiti anthawitakotaiya maawoni aakaiti Pawaki.

¹³Irootaki owajyaantantyaawori akijyimatawakaayita.

Ontzimatyii ankantashiriti: “Tiro nokantzimoniintakaari pashini ‘nirintzitari’, notzikashiriwaitzirikari”. ¹⁴Niyotzi naaka tii ithañaapithatantawo Pawa owayityaawo oitarika. Iro kantacha, tzimatsirika kinkishiriwaitachani kamiithatatsi impinkaitiri, jimatiro impinkawaiti irirori. ¹⁵Aririka poñaagatyaari pashini kimisantzinkari powayityaawo ipinkiri irirori, tii pitakoshiritari. ¿Kamiithatatsima pinkantzimoniintakaiyaari pashini okantakaantziro powamachiitawo owanawontsi? ¿Pikowatziima powaaripiroshiritairi jirika? Irijatzi jirika kimisantzinkari, ikamawintakiri Cristo iijatzi. ¹⁶Ari okantari, tii okantzi poñaagayitiri powayitari pikinkishiritari iiroka kamiithari inatzi, impoña inkantaitimi: “Jantakiro jirika kaaripirori”. ¹⁷Aakaiti ipinkathariwintai Pawa, tii okowapirota okaatzi awayitari, okaatzi amiriyitari. Aña iro kowapirotacha antampatzikashiriyitai, asaikayitai kamiitha, ankimoshiritai, tima iriitaki kantakaawori Tasorintsinkantsi.

¹⁸Iitarika matanakironi jiroka jantawaitainiri Cristo, aritaki jinimotakaakiri Pawa, ari inkimitairi iijatzi atziriiti jaapatziyaari. ¹⁹Ari okantari, ontzimatyii pantapiintairo kantakaantziro isaikantaitari kamiitha, kantakaantironi inthaamintashiritawakaantyaari.

²⁰Aririka powayityaawo oitarika, paamaakowintya papaatzirokari imonkaatakiniriri Pawa pashini kimisantzinkari. Tii othañaantsita owayitari. Iro kantacha, itzimirika owayitawori oiyitarika impoña inkantzimoniintyaari pashini, jantakiro kaaripirori jirika. ²¹Tii opantawo pinkantzimoniintakaiyaari “pirintzitari”, okantakaantziro powayitari wathatsi, pimiritawo kachori, pantayitiro oitarika. ²²Iro kamiithatatsi piyotakoshiritairi iiroka, iri Pawa yotakotaimironi jiroka. Tzimatsirika kaari shipitashiriwintironi jiroka, aritaki jimatairo inkimoshiritai. ²³Iro kantacha iitarika shipitashiriwaitatsini, aririka jowatyawo oitarika,

ari onkimitzimotaiyaari jantakiro kaaripirori. Tii jantairo okaatzi jiyotakoshiriwitari, kaaripirori inatzi jiroka.

15 ¹Aakaiti kimisantzinkari aawiyashiritaniriiti, ontzimatyii antsinampashiritzimotairi shipitashiritatsiri, tii apa antayitiro inimoyitairi aakaiti. ²Ontzimatyii antairo inimotirini ajyininka, onkaati minthashiritakaiyaarini jantairo kamiithari. ³Irootaki jantakiri Cristo, tii ikowi inimotirini apaniroini irirori. Tima josankinaitakiro, kantatsiri:

Ikaatzi kawiyawaitimini iiroka, irijatzi kawiyakinari naaka.

⁴maawoni osankinatainchari pairani, kimitakawori jiroka, josankinaitakiro jiyotaitiro. Jiroka Osankinarintsipirori, iroowa añaantawori atsinampashiriwaitzi, iro thaamintashiritakairi oyaakoniintantari. ⁵Iriitaki Pawa kantakaawori atsinampashiriwaitzi, irijatzi thaamintashiritakairi. Owanaa nokowakotapiintakiri inkantakaiyaawo paapatziyawakaiya, maawoni pinkimitakotaiyaari ikanta Cristo Jesús. ⁶Onkimiwaityaawo ari pintsipatawakaiya maawoni pimpampithaawintiri Pawa, ashitariri Awinkathariti Jesucristo.

Ikinkithaitainiri Kamiithari Ñaantsi kaari Judá-mirinkatatsini

⁷Owanaa jaapatziyakai Cristo aakaiti, iijatzi pinkimitaiya iirokaiti, paapatziyaari pashini atziri, irootaki impinkathaitantyaariri Pawa.

⁸Irootaki nokantapiintakiri: Iri Cristo jotyaantaitaki jantawaiwintiri nojyininkapaini Judá-mirinka. Iro jimatantakawori jiroka jiñaantaityaawori imapirotatya ikajyaakaakiriri Pawa pairani achariniiti.^e

⁹Ari ikantakiniri kaari nojyininkata, iro ipinkathayitantaariri iriroriiti, inishironkatairi Pawa. Jiroka josankinaitakiri, kantatsiri:

Nothaamintawintaimi janta isaikayitzi kaari nojyininkata.

Nompairyagaimi nompampithaawintaimi.

¹⁰Jiroka ikantsitaitakari iijatzi:

Pashinijatziiiti, pinthaamintaina iirokaiti pintsipataiyaari jashitaari Pawa.

¹¹Ikantaitaki iijatzi:

Pashinijatziiiti, pinthaamintaiyaari Awinkathariti.

¡maawoni atziriiti pinthaamintaiyaari!

¹²Ipoña ikantaki iijatzi Isafas-ni:

Ari intzimaki incharinityaari Isaí.

Iriitaki pinkathariwintairini pashinijatzii atziriiti.

Irijatzii joyaakoniintairi kaari ajyininkata.

¹³¡Iri Pawa thaamintakaimini, iri saikakaimini kamiitha pikimisantairi! Tima iri kantakaiyaawoni oyaakoniintantyaariri. ¡Iri Tasorintsinkantsi kantakaiyaawoni poyaakopirotantyaariri!

^e 15.8 Iri ikantakoitzi jaka “Judá-mirinkaiti” jiiitaitzi “totamishitaari”.

¹⁴Iyikiiti. Niyotzi naaka imapiro pinishironkatawaka iirokaiti, yotanipirori pinatzi, pimatakiro piyotaawakaayitaka. ¹⁵Iro kantacha, nosankinatzi miro jiroka noshintsithatzi miro iiro pimaijantantawo. Tima inishironkapirotaimi Pawa, ¹⁶jotyaantaana nokinkithatakotainiri Jesucristo kaari nojyininkata. Nokinkithatainiri Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa, okimiwaitaawo naakami Ompiratasorintsitaari. Iriima kaari nojyininkata, iriitaki kimiwaitakawori jashitakaitariri Pawa, namayitainiri Pawa iro kamiithatzi motairiri. Iriitaki Tasorintsinkantsi matironi jotampatzikashiritairi. ¹⁷Okaatzi jantakaanari Cristo Jesús, kantawitacha nasagaawintyaawomi naaka, nonkinkithatakotiro nantawaitainiri Pawa. ¹⁸Apa nokinkithatakotairo jimatakaakinari Cristo. Tima noñaayitakiri kaari nojyininkata ikimisantairo nokinkithatakotainiriri, okaatzi nantawaitzimotakiri. ¹⁹Iri Tasorintsinkantsi pakinawori shintsinkantsi notasonkawintantakari, iro nimatantakawori kaari jiñitapiintzi pairani. Nimatairo nokinkithatairo Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Cristo nitanakawo Jerusalén-ki, nokinayitanaki irojatzí Ilríco-ki. ²⁰Ari okanta nokowantakari nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi tsika tii ikimakoitzi iwairo Cristo. Tii apa nokowi niyaati tsika ikinkithatakaantaitaki. ²¹Jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:

Ari jiñiiri nampitawori tsika tii ikinkithatakotiziri jirika.
Ikaatzi kaari kimakotirini, ari inkimathatakotairi.

Ikowaki Pablo jiyaatiro Roma-ki

²²Iro kaari okantanta niyaati pisaikaiyini iirokaiti, okantawitaka oiyiki nokowapiintawitaka. ²³Iro kantacha aritaki nimatakiro, tima tikaatsi nantanairi jaka nampitsiki, aritaki oiyikitaki osarintsi nokowapiintawita nariitimi. ²⁴Aririka nimatakiro niyaati España-ki, ari nokowi nariitanakimi pinampiki. Aririka nosaikimowaitanakimi janta, nokowi pimitakotina potyaantina España-ki. ²⁵Iro kantacha, nitapaintyaawo niyaati Jerusalén-ki nimitakoyitiri oitishiritaari. ²⁶Tima jirikaiti Macedonia-jatzi, iijatzí Acaya-jatzi, jotyaantaiyakinani irirori kiriiki nompantyaariri ashironkainkari kimisantzinkariiti nampitawori Jerusalén-ki. ²⁷Iriitaki kowashitaincha impashitantayiti, tikaatsi shintsiwintirini. Okimiwaitakawo impinakowintatyaami ikimisantakaakiri kaari iyyininkata. ²⁸Aririka nimonkaatakiro nompayitiri Jerusalén-jatzi jotyaantaitakiniriri, aripaiti nawijanaki pinampitawo iirokaiti niyaati janta España-ki. ²⁹Niyotzi iri Cristo tasonkawintapirotinani aririka nariitakimi janta.

³⁰Iyikiiti, nokowakotzimi pamanakotapiintaina iirokaiti, pojyakotyaanawo nokantapiintziro naaka. Iro nokowakotzimiri, niyotzi pipinkathatzi iirokaiti Awinkathariti Jesucristo, iri

Tasorintsinkantsi kankaimirori pitakotantakinari. ³¹Pamanakotina iiro jaakaantantana thainkashiriri nampiyitawori Judea-ki. Pamanakotina jaawakoitantinawori kamiithaini ipakaantaitziriri oitishiritaari Jerusalén-jatzi, iro inimotantyaariri iriroriiti. ³²Iro nonkimoshiritantyaari niyaati pisaikaiyini iirokaiiti, iriirika Pawa kowakainawoni. Ari nimakoryiimowaitimi iirokaiiti. ³³¡Onkamintha iri Pawa tsipashiritimini, kamiitha isaikakaayitimini! Ari onkantyaari.

Jiwithaitari atziriiiti

16 ¹Iroowa Febe aanakironi jiroka osankinarintsi. Iro nokimitakaantaa iroomi notsiro. Ojyiki antawaitaki iroori japatotapiintaitaka Cencrea-ki. ²Paawakiro kamiitha iroori, irootaki jashitaari iijatzi Awinkathariti, kantatsi Paawakiro kamiitha pikimitaapiintziri pashini oitishiritaari. Pimitakoyitiro iitarika okowayitzi. Tima ojyiki imitakoyitaki iroori. Ari okimitakinari naaka ojyiki imitakotakina.

³Piwithatyaanawo Priscila iijatzi Aquila. Irootaki tsipayitakinari nantawaitziniri Cristo Jesús, ⁴irootaki shiniwintakinari owawijaakotakina. Owanaa nopaasoonkitakiro jirokaiiti, ari ikimitaakiro pashinijatziki kaari nojyininkata apatotapiintachari pashiniki nampitsi. ⁵Piwithatinari iijatzi apatotapiintachari opankoki. Piwithatinari iijatzi nitakotani Epeneto, iri itanakawori nokimisantakairi Cristo janta Acaya-ki. ⁶Piwithatinawo María, antawaiwintakimiri ojyiki iirokaiiti. ⁷Piwithatinari Andrónico, iijatzi Junias nojyininkapaini jinatziki, iri tsipatakinari jomontyaitakina. Iriitaki itakawori ikimisantakiki tikiraamintha naaka, irijatzi ipinkathatakairi Otyaantapiroriiti. ⁸Piwithatinari nitakotani Amplias, jashitaari Awinkathariti. ⁹Piwithatinari Urbano, tsipatapiintakinari nantawaitziniri Cristo Jesús. Piwithatinari nitakotani Estaquis. ¹⁰Piwithatinari Apeles, jaapatziyakari Cristo. Piwithatinari maawoni saikapankotziriri Aristóbulo. ¹¹Piwithatinari nojyininka Herodión. Piwithatinari saikapankotziriri Narciso, inampishiritantaari Awinkathariti. ¹²Piwithatinawo Trifena, iijatzi Trifosa. Irootaki tsipatakinari nantawaitziniri Awinkathariti. Piwithatinawo nitakotani Pérsida. Irojatzi notsipatakari nantawaitziniri Awinkathariti. ¹³Piwithatinari Rufo, jiyoshiitairi Awinkathariti. Piwithatinawo iijatzi inaanati, nokimitakaantari naaka iroomi nonaanati. ¹⁴Piwithatinari Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, itsipatapiintari iijatzi iriroriiti, jiiitaitziri iyikiiti. ¹⁵Piwithatinari Filólogo, Julia, Nereo iijatzi jitsiro, Olimpás, maawoni tsipatariri iriroriiti jiiitaitziri oitishiritaari. ¹⁶Itako pinkantya piwithatawakaanaiya. Jiwithayitziimi iirokaiiti maawoni apatowintapiintakariri Cristo jaka.

¹⁷Iyikiiti, jiroka nokowakotzimiri: Paamawintyaari ñaanaminthatawakaachari otzikaminthatawakaawori jiyotaitakimiri

pairani. Iiro pitsipayitari iirokai. ¹⁸Aña okimiwaitakawo atziritanakityiimi “Inintashiwaitani”, iro ompiratanatyaarini. Kaari Awinkathariti Jesucristo ompirataarini. Iriitaki nintathawaitziriri shipitashiriri jamatawiwaitiri. ¹⁹Nokimaki naaka kamiitha pikantaiyani iirokai, tii pipiyathawaita, irootaki oimoshirinkakinari. Nokowi naaka pinkamiithashiripiroti, onkimiwaityaawo tii piyotajaitiromi kaaripirori. ²⁰Iri Pawa saikakaimini kamiitha, irootaintsi inkantakaiyaawo pinkitsirinkantyaariri Satanás, onkimiwaityaawo powithoryaakityiirimi paatzikakiri. ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo!

²¹Jiwithatzimi Timoteo, tsipatanari nantawaitzi, iijatzi nojyininkapaini Lucio, Jasón, iijatzi Sosípater.

²²Naaka Tercio osankinatziniriri Pablo. Naakataki withatzimiri iijatzi, naaka jashita Awinkathariti.

²³Jiwithatzimi Gayo. Ari nosaikiri ipankoki. Jiwithatzimi iijatzi nampitawori jaka. Jiwithatzimi Erasto, owiriri kiriiki ashitari nampitsi. Jiwithatzimi iijatzi Cuarto, jiiitaziri iyiki.

²⁴¡Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo! Ari onkantyaari.

Iwiyaantawori thaamintaantsi

²⁵Thami anthaamintyaari kimpoyaawintaimiri, pimatantyaawori Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, kaari ikimathawiita pairani. ²⁶Iro kantacha, joñaaganta irirori, jiyotaantayitaki maawoni nampitsiki, inkimisantakaantyaariri iijatzi janta. Irootaki josankinataakiriri Kamantantaniriiti jirika Pawa, Kañaaniri. ²⁷Thami anthaamintaiyaari apaanitatsiri Pawa. Yotaniri jinatzi. Tima iri Jesucristo kantakaiyaawoni aakowintantyaawori anthaamintaiyaari. ¡Ari onkantyaari!